

1.

SCRISORI CĂTRE IUDEII DIN EGIPT

Prima scrisoare (124 î.C.)

- ¹ „Fraților iudei care sunt în Egipt, salutare! Frații iudei care sunt în Ierusalim și în ținutul Iudeii, pace și bunăstare!
- ² Domnul să vă facă bine și să-și amintească de alianța sa cu Abraham, cu Isaac și cu Iacob, slujitorii săi credincioși!
- ³ Să vă dea tuturor o inimă ca să vă temeți de el și să împliniți voința lui cu inimă mare și cu suflet binevoitor!
- ⁴ Să vă deschidă inimile spre legea și prescrierile lui și să vă dăruiască pace!
- ⁵ Să vă asculte cererile, să se împace cu voi și să nu vă părăsească în clipa cea rea!
- ⁶ Și acum noi ne rugăm pentru voi aici.
- ⁷ În timpul domniei lui Demetrius, în anul o sută șazeci și nouă, noi, iudeii, v-am scris: „În strâmtorarea și în tulburarea care au venit peste noi în anii aceștia de când Iason și cei care erau cu el s-au îndepărtat de țara sfântă și de domnie,
- ⁸ au dat foc porții [templului] și au vărsat sânge nevinovat. Noi ne-am rugat Domnului și am fost ascultați; am adus jertfe și făină aleasă, am aprins candelile și am așezat pâinile punerii înaintea.
- ⁹ Să celebrați zilele [*Sărbătorii Corturilor* în luna Caseleu”. [Scrisoarea este scrisă] în anul o sută optzeci și opt.

A doua scrisoare (164 î.C.)

- ¹⁰ „Cei din Ierusalim, cei din Iudeea, adunarea bătrânilor și Iuda, lui Aristobul, învățătorul regelui Ptolemeu, din neamul preoților unși, și iudeilor din Egipt, salutare și sănătate!
- ¹¹ Salvați de Dumnezeu din pericole mari, îi aducem mare mulțumire că ne-a stat alături împotriva regelui.
- ¹² El însuși i-a alungat pe cei care s-au ridicat împotriva cetății sfinte.
- ¹³ Căci, ajungând în Persia conducătorul lor și cei care erau cu el cu o armată care părea de neînvins, au fost măcelăriți în templul [zeiței] Nanaia datorită înșelătoriei utilizate de preoții [zeiței] Nanaia.
- ¹⁴ [Zicând] Antioh că vrea să se căsătorească cu [zeița], Antioh, împreună cu prietenii lui, s-a dus în locul acela ca să ia multe bogății ca zestre.
- ¹⁵ Preoții [zeiței] Nanaia le-au scos în fața lui. [Antioh], însoțit de puțini [oameni], a intrat în incinta templului. Când a intrat Antioh, au închis templul,
- ¹⁶ au deschis ușa ascunsă din tavan, au aruncat pietre asupra căpeteniei și, făcându-i bucăți și tăindu-le capetele, le-au aruncat celor de afară.
- ¹⁷ Pentru acestea, binecuvântat să fie Dumnezeul nostru care i-a dat [morții] pe cei necredincioși!
- ¹⁸ Întrucât avem de gând ca, în luna Casleu, în [ziua] a douăzeci și cincea, să celebrăm purificarea templului, am crezut necesar să vă înștiințăm ca și voi să celebrați [*Sărbătoarea Corturilor* și a focului [care s-a arătat] când Nehemia, după ce a reconstruit templul și altarul, a adus jertfe.
- ¹⁹ Când părinții noștri au fost duși în Persia, atunci preoți credincioși au luat din focul de pe altar, l-au ascuns cu grijă în interiorul unei fântâni secate și l-au pus în siguranță în așa fel ca nimeni să nu știe.
- ²⁰ Trecând mulți ani, când a decis Dumnezeu, Nehemia a fost trimis de către regele Persiei [în Iudeea]. Atunci el i-a trimis după foc pe descendenții preoților care-l ascuseseră. Când aceștia i-au adus la cunoștință că nu au găsit foc, ci numai apă densă, le-a poruncit să o scoată și să o aducă.

- ²¹ După ce s-au pregătit cele pentru jertfe, Nehemia le-a poruncit preoților să ude cu apa lemnele și cele așezate peste ele.
- ²² După ce au făcut aceasta, după ce a trecut ceva timp, a ieșit soarele care mai întâi era în nori, s-a ridicat un foc mare care i-a mirat pe toți.
- ²³ Preoții, și alături de ei toți, făceau rugăciunea în timp ce jertfa se mistuia: Ionatan începea și ceilalți răspundeau împreună cu Nehemia.
- ²⁴ Rugăciunea era astfel: «Doamne, Doamne Dumnezeu creator a toate, cel înfricoșător, puternic, drept și milostiv, singurul rege și singurul bun,
- ²⁵ unicul generos, singurul drept, atotputernic și veșnic, cel care îl eliberezi pe Israel de orice rău și cei care i-a făcut pe părinții noștri aleși și sfinți!
- ²⁶ Primește jertfa pentru întregul tău popor Israel, ocrotește partea ta și sfințește-o!
- ²⁷ Adună-i pe cei împrăștiați dintre noi, eliberează-i pe cei care sunt sclavi între neamuri, privește spre cei care sunt disprețuiți și batjocoriți ca să știe neamurile că tu ești Dumnezeuul nostru!
- ²⁸ Chinuie-i pe cei care ne oprimă și ne batjocoresc cu trufie!
- ²⁹ Sădește-l pe poporul tău în locul tău cel sfânt, după cum a zis Moise!».
- ³⁰ Iar preoții cântau imnuri.
- ³¹ După ce jertfa a fost mistuită, Nehemia a poruncit să ude cu apa rămasă pietrele cele mari.
- ³² După ce s-a făcut aceasta, s-a ridicat o flacără, dar a fost înghițită de lumina care strălucea în fața ei de pe altar.
- ³³ Când au fost cunoscute faptele și i s-a adus la cunoștință regelui perșilor că în locul unde preoții deportați ascuseseră focul a apărut apă, cu care Nehemia și cei din jurul lui au purificat cele ale jertfei,
- ³⁴ regele a împrejmuit [locul] și l-a declarat sacru, după ce a cercetat faptele.
- ³⁵ Regele primea multe daruri și dădea celor cărora binevoia.
- ³⁶ Cei care erau în jurul lui Nehemia au numit acel [lucru] *Nefar*, care se traduce „pur”, însă este numit de mulți *Nefai*.

2.

Ieremia ascunde material de cult

- ¹ Se găsește în scrieri că profetul Ieremia le-a poruncit celor deportați să ia foc, cum este indicat,
- ² și că profetul le-a poruncit celor deportați ca să ducă cu ei legea ca să nu se uite de prescrierile Domnului și să nu rățăcească în cuget, văzând statuile de aur și de argint și podoabele din jurul lor.
- ³ Și, spunând altele asemănătoare, îi îndemna să nu îndepărteze legea din inima lor.
- ⁴ Mai era în scriere cum profetul, fiind înștiințat prin descoperire, a poruncit să fie aduse după el cortul și arca atunci când a ieșit spre muntele pe care a urcat Moise și a văzut moștenirea lui Dumnezeu.
- ⁵ Când Ieremia a ajuns, a găsit o încăpere ca o grotă, unde a dus cortul, arca și altarul tămâierii, și a închis ușa.
- ⁶ Unii dintre cei care-l însoțiseră au mers ca să caute drumul, dar nu au putut să-l găsească.
- ⁷ Când Ieremia a aflat, i-a certat și le-a spus ca locul să rămână necunoscut până când Domnul va reface adunarea poporului și își va arăta îndurarea.
- ⁸ Atunci Domnul va descoperi acestea și se va arăta gloria Domnului și norul cum a fost văzut de Moise și cum a cerut Solomon ca locul să fie sfințit cu măreție.
- ⁹ Se povestește că [Solomon], fiind înțelept, a adus jertfă pentru înnoirea și terminarea templului.
- ¹⁰ După cum Moise s-a rugat la Domnul și a coborât foc din cer și a mistuit cele ale jertfei, tot la fel și Solomon s-a rugat și a căzut foc care a consumat arderile de tot.
- ¹¹ Și Moise a zis: „Pentru că nu s-a mâncat, [jertfa] pentru păcat a fost consumată”.

¹² Tot la fel și Solomon a celebrat timp de opt zile.

Biblioteca lui Nehemia

¹³ Mai este relatat în *Scrierile și Memoriile lui Nehemia* cum a înființat o bibliotecă și a adunat cărțile despre regi și despre profeți, cele ale lui David și scrisorile regilor despre darurile voluntare.

¹⁴ Tot la fel și Iuda a adunat toate cele care fuseseră împrăștiate din cauza războiului și ele se află la noi.

¹⁵ Dacă aveți nevoie de ele, trimiteți la noi pe cineva ca să vi le ducă.

Invitația la celebrarea sărbătorii

¹⁶ Având de gând să celebrăm purificarea, v-am scris și vouă. Veți face bine dacă veți celebra zilele [de sărbătoare].

¹⁷ Dumnezeu, care a salvat întregul său popor, care le-a redat tuturor moștenirea, regalitatea, preoția și sfințenia,

¹⁸ după cum a promis prin lege, noi ne punem speranța în Dumnezeu că în curând se va îndura de noi și ne va aduna din [orice loc] de sub cer în locul sfânt. El ne-a scăpat de rele mari și a purificat locul [cel sfânt].

PREFAȚA AUTORULUI

¹⁹ Cele referitoare la Iuda Macabeul și la frații acestuia, la purificarea templului celui mare și la restaurarea altarului,

²⁰ ca și la războaiele împotriva lui Antioh Epifanul și a fiului acestuia, Eupator,

²¹ cele despre semnele care au venit din cei care s-au luptat bărbătește pentru iudaism cu mărinimie, încât, deși erau puțini, au capturat toată țara și au urmărit mulțimea barbară,

²² au redobândit templul vestit în toată lumea, au eliberat cetatea [Ierusalim] și au restabilit legile care erau pe punctul de a fi desființate, întrucât Domnul s-a îndurat de ei cu toată blândețea,

²³ cele expuse de către Iason din Cirene în cinci cărți, ne vom strădui să le rezumăm într-o singură carte.

²⁴ Considerând masa numerelor și cât este de greu pentru cei care vor voi să pătrundă povestirile acestor istorii din cauza mulțimii materiei,

²⁵ ne-am îngrijit să le dăm ceva plăcut celor care vor să citească, o ușurare celor care vor să cuprindă cu memoria și să fim de folos tuturor celor care se vor apropia de ea.

²⁶ Iar pentru noi, cei care am început această muncă a rezumării, nu este ușor, ci este lucru cu sudoare și nopți nedormite.

²⁷ Asemenea celui care pregătește un banchet, căutând să le facă plăcere altora, pentru a-i mulțumi pe mulți, cu bucurie ne asumăm truda.

²⁸ Lăsând în seama scriitorului descrierea fiecărui detaliu, ne vom strădui să urmărim contururile unui rezumat.

²⁹ Așa cum arhitectul unei case noi trebuie să se îngrijească de întreaga construcție, iar cine o înfrumusețează cu picturi, trebuie să urmărească numai cele de trebuință pentru înfrumusețare. Tot astfel, socotesc eu, [e valabil] și pentru noi.

³⁰ A pătrunde în cuvinte și a reflecta asupra lor pentru a cerceta cu atenție fiecare amănunt, este propriu celui care compune istorisirea.

³¹ Celui care urmărește să prescurteze, să-i fie îngăduit să parafrazeze și să nu înșire [toate] faptele.

³² Să începem de aici povestirea, legând-o de cele spuse mai înainte. Căci ar fi o prostie să te lungești înainte de istorisire, iar istorisirea s-o scurtezi.

ISTORIA LUI HELIODOR

Venirea lui Heliodor la Ierusalim

¹ Când locuitorii cetății sfinte trăiau în deplină pace și păzeau cât mai bine legile datorită evlaviei marelui preot Onias și a urii sale față de rău,

² se întâmpla că și regii onorau locul [sfânt] și cinsteau templul cu daruri mărețe,

³ așa încât și Seleucus, regele Asiei, se îngrijea să trimită din bunurile sale tot ce era necesar pentru cheltuielile slujirii sacrificiilor.

⁴ Un oarecare Simon din tribul lui Beniamin, stabilit administrator al templului, nu s-a înțeles cu marele preot cu privire la piețele din cetate.

⁵ Neputând să se impună asupra lui Onias, a mers la Apolonius din Tars care în timpul acela era strateg al Celesiriei și al Feniciei.

⁶ I-a relatat că vistieria din Ierusalim este plină de bogății de nedescris, încât mulțimea banilor nu poate fi numărată, că aceștia sunt cu mult peste necesitățile jertfelor și că toate pot ajunge în stăpânirea regelui.

⁷ Apolonius s-a întâlnit cu regele și i-a dezvăluit despre bogățiile care-i fuseseră făcute cunoscute; regele l-a ales pe Heliodor, care era [responsabil] peste lucrări, și l-a trimis dându-i porunci să aducă bogăția despre care s-a vorbit înainte.

⁸ Heliodor a plecat imediat în călătorie, în aparență pentru a vizita cetățile Celesiriei și Feniciei, dar de fapt pentru a împlini ce-i poruncise regele.

⁹ Când a ajuns la Ierusalim și a fost primit cu bucurie de marele preot al cetății, i-a spus acestuia ce i se dezvăluise și pentru ce venise. Apoi l-a întrebat dacă așa stau lucrurile cu adevărat.

¹⁰ Însă marele preot i-a explicat că sunt depozitele văduvelor și ale orfanilor.

¹¹ O parte este a lui Hircan, [fiul] lui Tobia, un bărbat de rang foarte înalt, așa că nelegiuitul Simon mințise: sunt cu totul patru sute de talanți de argint și două sute de aur;

¹² că nu se cuvine să fie nedreptățiți cei care au avut încredere în sfințenia locului, în seriozitatea și inviolabilitatea unui templu cinstit de toată lumea.

Cetatea este tulburată

¹³ Însă Heliodor, pentru că avea porunci de la rege, a spus că acestea trebuie luate pentru [vistieria] regească.

¹⁴ Au fixat o zi în care să intre și să organizeze calcularea [lucrurilor din vistierie]. Dar a fost o mare agitație în toată cetatea.

¹⁵ Atunci preoții s-au aruncat înaintea altarului în veșminte preoțești și strigau către cer – care făcuse legea pentru ce era depozitat – să păstreze neatinși [bani] pentru cei care-i depuseseră.

¹⁶ Dacă cineva privea înfățișarea marelui preot, rămânea contrariat, căci privirea lui și schimbarea culorii feței îi trădau zbuciumul sufletesc.

¹⁷ Frica și tremuratul trupului care-l cuprinsese pe acest om scoteau în evidență pentru cei care îi vedeau zbuciumul pe care-l avea în inimă.

¹⁸ Din case ieșeau [oamenii] în grupe ca să se roage împreună, pentru că locul era pe punctul să fie disprețuit.

¹⁹ Femeile, încinse cu sac pe sub sâni, au umplut străzile. Fecioarele, închise în case, unele alergau la porți, altele la ziduri, altele priveau pe ferestre.

- ²⁰ Toate își întindeau mâinile spre cer făcându-și rugăciunile.
- ²¹ Ți-era milă [când vedeai] cum cade la pământ mulțimea învălmășită și chinul marelui preot în așteptare.
- ²² Strigau către Domnul cel atotputernic să le păzească, în toată siguranța [bunurile] încredințate ale celor care avuseseră încredere.
- ²³ Însă Heliodor ducea la îndeplinire ceea ce hotărâse.

Pedepsirea lui Heliodor

- ²⁴ Ajunsesse însă aproape de vistierie împreună cu trupa sa de pază când stăpânul duhurilor și a toată puterea a provocat o arătare măreață, încât toți cei care avuseseră curaj să vină acolo au fost loviți de puterea lui Dumnezeu și au fost învăluți de spaimă și deznădejde.
- ²⁵ Li s-a arătat un cal înfricoșător cu o platoșă foarte frumoasă, având pe el un călăreț înfricoșător. S-a repezit și l-a izbit pe Heliodor cu copitele din față. Iar călărețul părea să aibă o armură de aur.
- ²⁶ Alți doi tineri i s-au mai arătat [lui Heliodor], uimitori în putere, frumoși în glorie și cu veșminte strălucitoare. Stând de o parte și de alta, aceștia îl biciuiau fără încetare, dându-i multe lovituri.
- ²⁷ [Heliodor], căzând dintr-o dată la pământ, a fost cuprins de un întuneric mare. L-au luat și l-au dus pe o targă.
- ²⁸ Pe cel care intrase mai înainte cu mult alai și cu toată garda, acum îl purtau fără vlagă cei care recunoșteau pe față puterea lui Dumnezeu.
- ²⁹ Prin puterea dumnezeiască el zăcea fără glas și lipsit de orice speranță de scăpare.
- ³⁰ [Iudeii] îl binecuvântau pe Domnul, cel care își preamărise în chip minunat lăcașul; templul, care cu puțin înainte era plin de spaimă și de zbucium, acum, la arătarea stăpânului atotputernic, se umpluse de bucurie și de veselie.
- ³¹ Imediat, unii dintre cei apropiați lui Heliodor l-au rugat pe Onias să-l roage pe Cel Preaînalt să-i dăruiască viața lui care zăcea [dându-și] ultima suflare.
- ³² Marele preot, temându-se ca nu cumva regele să creadă că cineva dintre iudei a atentat împotriva lui Heliodor, a adus o jertfă pentru salvarea bărbatului.
- ³³ În timp ce marele preot făcea ispășirea, cei doi tineri i-au apărut lui Heliodor din nou, înveșmântați și stând [lângă el]; i-au spus să-i aducă multe mulțumiri lui Onias, marele preot, pentru că datorită lui Domnul i-a dăruit viața.
- ³⁴ „Tu însă, care ai fost biciuit din cer, vestește tuturor puterea cea mare a lui Dumnezeu”. Și după ce au zis acestea, s-au făcut nevăzuți.

Convertirea lui Heliodor

- ³⁵ Heliodor a adus jertfă Domnului și a făcut multe rugăciuni celui care-l readusesese la viață. După ce s-a despărțit prietenește de Onias, a plecat la rege.
- ³⁶ Dădea mărturie tuturor despre faptele mărețe ale lui Dumnezeu pe care le văzuse cu ochii săi.
- ³⁷ Apoi, când regele l-a întrebat pe Heliodor pe cine ar fi mai potrivit să-l trimită la Ierusalim, el a zis:
- ³⁸ „Dacă ai pe cineva dușman și adversar în treburi, trimite-l pe el! Îl vei reprimi biciuit chiar dacă va scăpa. Căci, cu adevărat, în jurul aceluia loc este o putere a lui Dumnezeu!”.
- ³⁹ Cel care are locuința deasupra cerurilor, veghează și ajută locul acela. Iar pe toți cei care se apropie ca să facă rău, îi lovește și îi nimicește.
- ⁴⁰ Acestea sunt cele legate de Heliodor și de păstrarea vistieriei.

PERSECUȚIA LUI ANTIOH EPIFANUL

Nelegiuirile lui Simon

- ¹ Simon, despre care s-a vorbit mai înainte, cel care denunțase vistieria și patria, îl vorbea de rău pe Onias că el fusese instigatorul împotriva lui Heliodor și artisanul relelor care l-au lovit.
- ² Pe binefăcătorul cetății, pe apărătorul conaționalilor, pe cel zelos față de lege îndrăzne să-l numească conspirator împotriva intereselor [publice].
- ³ Dușmănia împotriva acestuia a înaintat așa încât s-au săvârșit și omoruri de către cei tocmiți de Simon.
- ⁴ Onias, considerând cât de primejdioasă este dușmănia și cum Apolonius, [fiul] lui Menesteus, guvernatorul Celesiriei și al Feniciei, mărea răutatea lui Simon,
- ⁵ s-a dus la rege, nu ca să devină acuzatorul cetățenilor, ci urmărind ceea ce este în interesul întregului popor și al fiecăruia.
- ⁶ Căci văzuse că fără bunăvoința regelui nu va putea obține pacea în interesele [publice] și că Simon nu va pune capăt nebuniei lui.

Marele preot Iason introduce elenismul

- ⁷ Însă, când Seleucus a trecut din viață, și obținând Antioh, cel numit Eifanul, domnia, Iason, fratele lui Onias, a pus mâna prin înșelăciune pe funcția de mare preot,
- ⁸ promițându-i regelui, într-o întâlnire, trei sute șazeci de talanți de argint și alți optzeci dintr-o altă intrare.
- ⁹ Pe lângă aceștia, s-a angajat în scris să-i dea alți o sută cincizeci de talanți, dacă i se lasă autoritate să înființeze un gimnaziu și o efebie, iar cei care sunt în Ierusalim să fie înscriși ca antiohieni.
- ¹⁰ Primind acordul regelui, [Iason] a pus mâna pe putere imediat și i-a constrâns pe conaționali săi să treacă la obiceiuri grecești.
- ¹¹ A desființat favorurile regale stabilite iudeilor prin Ioan, tatăl lui Eupolemos, cel care a făcut delegația pentru [a obține] prietenia și alianța cu romanii, a abolit legile cetățenești înlocuindu-le cu practici ilegale.
- ¹² A construit cu plăcere gimnaziul chiar sub acropole și îi aduna pe cei mai buni dintre efebii care purtau pălării cu boruri largi.
- ¹³ S-a ajuns la culmea elenismului și a introducerii obiceiurilor străine din cauza fărădelegii nemăsurate ale nelegiuitului și a celui care nu era mare preot, Iason.
- ¹⁴ Nici preoții nu mai aveau râvnă pentru cele ale slujirii altarului, ci, disprețuind templul și neglijând jertfele, alergau să ia parte la jocurile ilegale în palestră la chemarea discului.
- ¹⁵ Lucrurile prețuite de părinți nu mai erau cinstite de nimeni, ci mult mai mult erau apreciate gloriile grecești,
- ¹⁶ acelea din cauza cărora i-au lovit necazuri mari, fiindcă tocmai aceia al căror fel de viață voiau să-l imite și cu care voiau să se asemene, ei aveau să devină dușmani și prigonitori.
- ¹⁷ Nu este puțin lucru să necinstești legile dumnezeiești. Aceasta se va vedea în cele ce urmează.
- ¹⁸ Când erau luptele la cinci ani în Tir și regele era prezent,
- ¹⁹ ticălosul Iason a trimis din Ierusalim spectatori antioheni care au dus cu ei trei sute de drahme de argint pentru jertfa lui Hercule. Cei care duceau au considerat că nu se cuvenea să nu le folosească pentru jertfă și să le păstreze pentru altă cheltuială.
- ²⁰ Acestea, care fuseseră trimise pentru jertfa lui Hercule, din cauza celor care le purtau, au fost vărsate pentru pregătirea triremelor.

Antioh Epifanul aclamat la Ierusalim

²¹ Când Apolonius, [fiul] lui Menesteus, a fost trimis în Egipt la înscăunarea regelui [Ptolemeu] Filometor, Antioh a înțeles că are gânduri străine față de el și a hotărât să se pună în siguranță. Atunci a ajuns la Iope și apoi a mers la Ierusalim.

²² A fost primit de Iason și de cetate cu măreție și a fost întâmpinat cu torțe și cu strigăte. De aici a mășăluit spre Fenicia.

Menelau devine mare preot

²³ După trei ani, Iason l-a trimis pe Menelau, fratele lui Simon, cel amintit mai înainte, ca să ducă regelui banii și să-i amintească să termine lucrurile urgente.

²⁴ Prezentându-se la rege și laudându-l în modul celor puternici, a dobândit pentru el funcția de mare preot, dându-i cu trei sute de talanți de argint mai mult decât Iason.

²⁵ Luând împuternicirile regești, s-a apropiat de funcția de mare preot, neavând nimic vrednic [de aceasta], ci mai degrabă mânia unui tiran crud și furia unei fiare sălbatice.

²⁶ Iason, care l-a înșelat pe propriul frate, a fost înșelat de un altul și a fost constrâns să fugă în ținutul Amanitis.

²⁷ Menelau a luat în stăpânire puterea, dar din banii promiși regelui nu plătea nimic.

²⁸ Sostratos, guvernatorul acropolei, i-a făcut cerere pentru că el era împuternicit cu [strângerea] dărilor. De aceea, amândoi au fost chemați de rege.

²⁹ Menelau l-a lăsat ca locuitor în funcția de mare preot pe Lisimah, fratele său, iar Sostratos pe Crates, [guvernatorul] peste ciprioți.

Asasinarea lui Onias

³⁰ Întâmplându-se acestea, s-au ridicat cei din Tars și din Malos și s-au revoltat pentru că fuseseră date în dar lui Antiohidis, concubina regelui.

³¹ Regele a plecat în grabă să liniștească lucrurile și l-a lăsat ca locuitor pe Andronic, unul dintre demnitarii vrednici.

³² Menelau, considerând că a prins un moment favorabil, a sustras câteva lucruri de aur din templu și i le-a dăruit lui Andronic, iar pe celelalte a reușit să le vândă în Tir și în cetățile învecinate.

³³ Când a aflat clar acestea, Onias l-a muștrat, plecând într-un loc sigur, la Dafne, care este lângă Antiohia.

³⁴ Menelau, luându-l de o parte pe Andronic, l-a îndemnat să pună mâna pe Onias. Acesta, s-a apropiat de Onias și, încrezându-se în viclenie, i-a întins mâna dreaptă cu jurământ, deși avea o suspiciune, și l-a convins să iasă din locul sigur. Atunci, Andronic l-a ucis îndată, fără să țină cont de dreptate.

³⁵ Din cauza aceasta, nu doar mulți iudei, dar și dintre celelalte neamuri, s-au indignat și s-au mâniat pentru uciderea nedreaptă a acestui bărbat.

³⁶ Când regele s-a întors din ținuturile Ciliciei, iudeii din cetate și aceia dintre greci care urau nelegiuirea, au venit la el cu problema legată de uciderea lui Onias.

³⁷ Antioh s-a mâhnit în adâncul sufletului, a fost mișcat de milă și l-a plâns [pe Onias] pentru prudența și buna purtare a celui mort.

³⁸ Apoi, aprins fiind de mânie, imediat i-a luat lui Andronic [mantia] de purpură și, rupându-i hainele, l-a purtat prin toată cetatea până în locul unde acesta își arătase nelegiuirea față de Onias. Acolo l-a scos din lumea aceasta pe ticălos și s-a împlinit pedeapsa dreaptă a Domnului.

Moartea lui Lisimah

³⁹ Făcându-se multe sacrilegii în cetate de către Lisimah cu știrea lui Menelau, când s-a răspândit vestea, mulțimea s-a adunat împotriva lui Lisimah pentru că multe obiecte de aur fuseseră deja împrăștiate.

⁴⁰ Mulțimea s-a ridicat cuprinsă de mânie. Lisimah a înarmat trei mii de oameni și a pornit atacuri nelegiuite sub conducerea unui oarecare Auranos, om înaintat în vârstă, dar și în nebunie.

⁴¹ Dându-și seama de atacul lui Lisimah, unii au pus mâna pe pietre, alții pe pari groși, alții, luând cenușa care era acolo, aruncau de-a valma asupra [oamenilor] lui Lisimah.

⁴² De aceea, pe mulți i-au rănit, pe alții i-au doborât, pe toți ceilalți i-au pus pe fugă, iar pe sacrileg au pus mâna lângă vistierie.

⁴³ Pentru acestea, s-a pornit judecată împotriva lui Menelau.

⁴⁴ Când regele a ajuns la Tir, trei bărbați trimiși de sfatul bătrânilor au apărut în fața [regelui] cauza lor [împotriva lui Menelau].

⁴⁵ Fiind fără scăpare, Menelau i-a promis bani mulți lui Ptolemeu, [fiul] lui Dorimenes, ca să-l convingă pe rege.

⁴⁶ Ptolemeu, luându-l pe rege în portic ca pentru a se răcori, l-a făcut să-și schimbe părerea.

⁴⁷ Acesta l-a eliberat pe Menelau, cauza întregii nenorociri, iar pe bieții judecători, care ar fi fost lăsați liberi chiar dacă ar fi vorbit înaintea sciților, i-a condamnat la moarte.

⁴⁸ Imediat au avut de suportat o pedeapsă nedreaptă cei care au vorbit în favoarea cetății, a poporului și lucrurilor sfinte.

⁴⁹ De aceea, chiar și cei din Tir, care urau nelegiuirea, au contribuit cu dărnicie la înmormântarea lor.

⁵⁰ Menelau, din cauza lăcomiei celor puternici, a rămas în funcție și, crescând în răutate, a ajuns marele ticălos al concetățenilor lui.

5.

A doua campanie egipteană

¹ Cam în acel timp, Antioh a pregătit o a doua campanie împotriva Egiptului.

² S-a întâmplat că în întreaga cetate, aproape pentru patruzeci de zile, s-au arătat călăreți alergând în aer, cu veșminte aurite și înarmați cu sulite și săbii scoase din teacă,

³ grupări de călăreți așezate pentru bătălie, atacuri și incursiuni din ambele părți, scuturi agitate, mulțime de sulite și săgeți azvârlite, sclipiri de armuri de aur și platoșe de tot felul.

⁴ De aceea toți se rugau ca arătarea să fie spre bine.

Asaltul lui Iason și represaliile lui Epifan

⁵ Răspândindu-se vorbe false că Antioh a trecut din viață, Iason, luând nu mai puțin de o mie [de oameni], a făcut un atac pe neașteptate împotriva cetății. Alungându-i pe cei care stăteau pe zid, cetatea a fost până la urmă cucerită, iar Menelau a fugit în acropole.

⁶ Iason a făcut fără milă măcel între proprii săi cetățeni, fără să se gândească o clipă că reușita împotriva celor de un neam cu el era de fapt o nereușită. El socotea că ia trofee de la dușmani, nu de la cei de un neam cu el.

⁷ Însă nu a reușit să pună mâna pe putere, ci, până la urmă, plin de rușine pentru trădare, a plecat ca fugar în Amanitis.

⁸ Dar la sfârșit a avut o soartă nenorocită: închis la Aretas, tiranul arabilor, apoi fugind din cetate în cetate, urmărit și urât de toți ca un renegat de lege, disprețuit ca un trădător de patrie și de cetățeni, a fost alungat în Egipt.

⁹ El, care alungase pe atâția din țară, a pierit pe pământ străin după ce a ajuns la lacedemonieni, unde spera să găsească

protecție datorită înruderii [iudeilor cu ei].

¹⁰ El care i-a lăsat pe mulți neînmormântați, a sfârșit fără să fie plâns, nici nu i s-a făcut înmormântare și nu a avut parte de mormântul părintesc.

¹¹ Când i s-au înfățișat regelui cele întâmplare, s-a gândit că Iudeea s-a revoltat; de aceea, a plecat din Egipt, turbat ca o fiară, și a cucerit cetatea prin luptă.

¹² A poruncit soldaților să-i ucidă fără milă pe cei care le-ar fi căzut [în mână] și să-i înjunghie pe cei care s-ar fi refugiat în case.

¹³ A fost măcel între tineri și bătrâni, masacru între femei și copii și omor între fecioare și prunci.

¹⁴ În acele trei zile au fost nimiciți optzeci de mii [de oameni] – patruzeci de mii sub loviturile mâinilor lor – și nu mai puțini decât cei înjunghiați au fost vânduți [ca sclavi].

Prădarea templului

¹⁵ Nefiind mulțumit de acestea, a îndrăznit să intre în locul cel mai sfânt de pe întregul pământ, avându-l drept călăuză pe Menelau, cel care a fost trădător al legilor și al patriei.

¹⁶ Cu mâinile sale necurate a luat obiectele sacre și cele puse de alți regi pentru creșterea, gloria și cinstea locului: le-a apucat cu mâinile sale întinate.

¹⁷ Antioh s-a mândrit în gândul său, însă nu-și dădea seama că din cauza păcatelor locuitorilor cetății, stăpânul s-a mâniat pentru puțin și de aceea a trecut cu vederea locul [sfânt].

¹⁸ Dacă [poporul] nu s-ar fi făcut vinovat de multe păcate, atunci, asemenea lui Heliodor, cel trimis de regele Seleucus ca să cerceteze vistieria, [Antioh], imediat ce a intrat, ar fi fost biciuit și și-ar fi pierdut îndrăzneala.

¹⁹ Dar Domnul nu a ales poporul de dragul locului, ci locul de dragul poporului.

²⁰ De aceea, însuși locul [sfânt], după ce a fost lovit împreună cu poporul de nenorociri, a fost părtaș mai târziu la binefaceri și, fiind părăsit în mânia celui atotputernic, a fost restabilit cu toată gloria când stăpânul cel mare s-a împăcat [cu poporul].

Funcționarii țării

²¹ După ce Antioh a luat o mie opt sute de talanți din templu, a plecat în grabă la Antiohia, crezând în trufia și în semeția inimii că poate să meargă ca pe mare pe pământ și să meargă [în picioare] pe mare.

²² I-a lăsat locțiitori, la Ierusalim pe Filip, frigian după neam și, după fire, mai barbar decât cel care-l stabilise;

²³ în Garizim pe Andronic și, pe lângă aceștia, pe Menelau care, mult mai mult decât ceilalți, se ridica deasupra cetățenilor având tendință de ură împotriva cetățenilor iudei.

²⁴ L-a trimis pe Apolonius, misarhul, cu o armată de douăzeci și două de mii de oameni, poruncindu-le să-i înjunghie pe toți tinerii, iar pe femei și pe copii să-i vândă [ca sclavi].

²⁵ Acesta a ajuns la Ierusalim și, prefăcându-se [că are gânduri] de pace, a așteptat până în sfânta zi de sabbat. Atunci, prinzându-i pe iudei în odihnă, le-a poruncit celor care erau cu el să-și ia armele

²⁶ și pe toți cei care ieșiseră să vadă să-i măcelărească. Apoi, năvălind în cetate cu arme, a doborât o mare mulțime.

²⁷ Iuda Macabeul, împreună cu vreo zece tovarăși, retrăgându-se în pustiu, își ducea viața în munți în felul fiarelor împreună cu cei care erau cu el. Se hrăneau numai cu ierburi ca să se ferească de impuritate.

6.

Introducerea cultelor păgâne

- ¹ Nu după mult timp, regele a trimis un bătrân atenian ca să-i forțeze pe iudei să se îndepărteze de legile părintești și să nu mai trăiască după legile lui Dumnezeu,
- ² să profaneze templul din Ierusalim și să-l închine lui Zeus din Olimp, iar la Garizim, după cum ceruseră locuitorii din zonă, lui Zeus cel Ospitalier.
- ³ Invazia răului era apăsătoare și de neîndurat chiar și pentru mulțimi.
- ⁴ Templul era plin de desfrânările și petrecerile neamurilor care se desfășeau cu desfrânate, se apropiiau de femei chiar și în curțile sfinte și aduceau înăuntru lucruri care nu se cuveneau.
- ⁵ Altarul era plin de lucruri nelegiuite condamnate de legi.
- ⁶ Nu se puteau celebra nici zilele de sâmbătă și nici sărbătorile părintești și nici să mărturisești că ești iudeu.
- ⁷ Din contră, erau duși cu aspră violență în fiecare lună, de ziua regelui, [să mănânce] din ospățul ritual, iar când venea sărbătoarea lui Dyonisos să poarte coroane de iederă luând parte la alaiul în cinstea lui Dyonisos.
- ⁸ Prin instigare venită de la [locuitorii] din Ptolemais, s-a dat un decret ca în cetățile grecești învecinate să se ia aceleași măsuri față de iudei ca să ia parte la ospățul ritual.
- ⁹ Iar pe cei care nu decideau să treacă la [obiceiurile] grecești, să fie omorâți. Se vede astfel care era pericolul iminent.
- ¹⁰ Au fost aduse două femei care își tăiaseră copiii împrejur. Le-au fost atârnați la sân pruncii și au fost purtate prin cetate în public, apoi au fost aruncate de pe ziduri.
- ¹¹ Alții, care se adunaseră pe ascuns în peșteri ca să celebreze ziua a șaptea, au fost denunțați lui Filip și au fost arși de vii împreună, refuzând să se apere din respect față de solemnitatea zilei.

Semnificația providențială a persecuției

- ¹² Îi rog pe cei care se apropie de această carte să nu se descurajeze din cauza celor întâmplătoare ci să considere că pedepsele nu sunt spre distrugerea, ci spre educarea neamului nostru.
- ¹³ Căci a nu-i lăsa mult timp [nepedepsiți] pe cei păcătoși, ci a-i lovi imediat cu pedepse, este un semn de mare bunăvoință.
- ¹⁴ Cu celelalte neamuri, stăpânul așteaptă cu răbdare și nu le pedepsește până când nu împlinesc [măsura] păcatelor, însă nu tot așa a judecat să facă cu noi.
- ¹⁵ Ca nu cumva, ajungând noi la capătul păcatelor, să ne pedepsească la urmă.
- ¹⁶ De aceea, niciodată îndurarea nu se îndepărtează de noi, ci chiar și atunci când ne mustră cu nenorociri, el nu-și părăsește poporul.
- ¹⁷ Să ne fie suficient că am pomenit acestea. După aceste câteva [cuvinte], trebuie să ne întoarcem la povestire.

Mărturia lui Eleazar

- ¹⁸ Era un oarecare Eleazar, un bărbat dintre scribii de frunte, înaintat la vârstă și foarte frumos la chip. Pe acesta îl forțau să deschidă gura ca să mănânce carne de porc.
- ¹⁹ Alegând o moarte glorioasă mai degrabă decât o viață de ocară, a mers de bunăvoie la chinurile roții,
- ²⁰ scuipând [din gură carnea], așa cum se cuvine să facă cei care au tăria să îndepărteze ceea ce nu este permis a gusta, chiar dacă le este dragă viața.
- ²¹ Cei care supravegheau ospățul ritual nelegiuit – deoarece îl cunoșteau de multă vreme – l-au luat de o parte și îl rugau să [i se dea] carne pe care avea voie să o mănânce și pregătită de el însuși și să se prefacă doar că mănâncă din carnea jertfită, așa cum poruncise regele.
- ²² Făcând astfel, să scape de moarte și se bucure de omenie. Aceasta datorită prieteniei sale vechi cu ei.
- ²³ Dar el, socotind cu nobilă înțelepciune, vrednică de vârsta sa și de autoritatea pe care i-o dădea bătrânețea, de strălucita sa

căruntețe și de purtarea sa frumoasă încă din copilărie, dar mai ales de legea sfântă dată de Dumnezeu, a răspuns pe față că pot să-l trimită imediat în lăcașul morților:

²⁴ „Nu este demn de vârsta noastră să ne prefacem în așa fel încât mulți dintre tineri, crezând că Eleazar, la nouăzeci de ani, a trecut la [obiceiurile] străinilor;

²⁵ și ei, din cauza ipocriziei mele și pentru acest mic rest de viață, să fie înșelați iar eu să-mi atrag la bătrânețe ocară și necinste.

²⁶ Chiar dacă aş fi eliberat în prezent de pedeapsa oamenilor, din mâinile celui atotputernic nu voi scăpa nici viu, nici mort.

²⁷ De aceea, părăsind cu bărbăție viața, mă voi arăta vrednic de bătrânețea mea.

²⁸ Iar tinerilor le voi lăsa exemplul nobil de a muri de bunăvoie și cu cinste pentru legile nobile și sfinte”. Spunând acestea, a mers îndată spre chinurile roții.

²⁹ Cei care îl duceau și-au schimbat îndată bunăvoința pe care i-o arătaseră cu puțin înainte în dușmănie din cauza cuvintelor spuse de el, considerând că sunt nebunii.

³⁰ Dar el, pe când se sfârșea sub lovituri, a zis suspinând: „În cunoașterea lui sfântă, Domnul știe clar că, deși puteam scăpa de moarte, îndur în trupul meu dureri cumplite din cauza loviturilor de bici; dar în sufletul meu le îndur cu bucurie datorită fricii mele față de el”.

³¹ Astfel a trecut din viață acest om lăsând prin moartea lui nu numai tinerilor, ci și la cei mai mulți din neamul lui un exemplu de noblețe și amintire a virtuții.

7.

Martiriul celor șapte frați

¹ S-a întâmplat că șapte frați cu mama lor au fost prinși de rege și obligați – fiind bătuți cu biciul și cu vâna de bou – să mănânce carne de porc care era interzisă de lege.

² Unul dintre ei s-a făcut purtător de cuvânt și a spus așa: „Ce vrei să întrebi și ce vrei să afli de la noi? Suntem gata să murim decât să încălcăm legile părintești”.

³ Regele, furios, a poruncit să fie puse pe foc tigăi și oale.

⁴ Îndată ce s-au încins, a poruncit să i se taie limba purtătorului de cuvânt, să-i jupoaie pielea de pe cap și să-i taie membrele în văzul celorlalți frați și al mamei sale.

⁵ După ce l-au mutilat, a poruncit să fie adus înaintea tuturor lângă foc și să fie fript de viu în tigaie. Și în timp ce aburul din tigaie se răspândea abundent din tigaie, ceilalți se încurajau unii pe alții împreună cu mama lor să moară în chip nobil spunând astfel:

⁶ „Domnul Dumnezeu vede și, într-adevăr, el ne va mângâia așa cum, mărturisind pe față, a vestit Moise în cântarea lui: «Îi va mângâia pe slujitorii săi»”.

⁷ După ce primul a trecut din viață în acest fel, l-au adus pe al doilea să fie chinuit: i-au jupuit pielea de pe cap cu păr cu tot și-l întrebau: „Mănânci înainte ca trupul să fie mutilat?”.

⁸ Dar el a răspuns în limba părinților: „Nu!”. De aceea și el a fost supus torturii la rândul său la fel ca și primul.

⁹ Ajungând la ultima suflare, a zis: „Tu, nemernicule, ne scoți din viața prezentă, dar regele lumii ne va ridica la învierea vieții veșnice pe noi care murim pentru legile sale”.

¹⁰ După acesta, a fost chinuit cel de-al treilea. Când i s-a cerut să scoată limba, a scos-o repede și a întins cu curaj mâinile.

¹¹ Și a zis cu demnitate: „Din cer le-am primit și pentru legile lui le disprețuiesc; de la el sper că le voi dobândi din nou”,

¹² așa încât însuși regele și cei care erau cu el au fost uimiți de curajul tânărului pentru care suferințele nu însemnau parcă nimic.

¹³ După ce acesta a trecut din viață, tot la fel l-au torturat în chinuri pe al patrulea.

¹⁴ Când era să se sfârșească, a vorbit astfel: „Este de dorit să treci din viață [prin mâinile] oamenilor când aștepti speranța de la Dumnezeu că vei fi înviat iarăși de el; dar pentru tine nu va fi înviere spre viață”.

- 15 Imediat l-au adus pe al cincilea și îl chinuiau.
- 16 Acesta, uitându-se la [rege], i-a zis: „Tu, deși muritor, ai putere să faci ce vrei printre oameni. Dar să nu crezi că neamul nostru a fost părăsit de Dumnezeu.
- 17 Tu, ai răbdare, și vei vedea puterea lui măreață, cum te va chinui pe tine și descendența ta!”.
- 18 După acesta, l-au adus pe al șaselea. Când era pe punctul să moară, a spus: „Nu te înșela în zadar; noi din cauza noastră suferim acestea, pentru că am păcătuit față de Dumnezeul nostru. De aici [aceste lucruri] vrednice de mirare.
- 19 Dar tu să nu crezi că ești nevinovat, căci ai îndrăznit să te lupți cu Dumnezeu”.
- 20 Mama a fost deosebit de minunată și vrednică de o amintire frumoasă pentru că, văzând cum mor cei șapte fiii ai ei într-o singură clipă, îndura aceasta cu tărie datorită speranței pe care o avea în Domnul.
- 21 Pe fiecare dintre ei îi încuraja în limba părintească. Plină de sentimente nobile și, însuflețindu-și cugetul de femeie cu îndrăzneală de bărbat, le spunea:
- 22 „Nu știi cum ai apărut în sânul meu și nu eu v-am dăruit sufletul și viața, iar mădulele fiecăruia nu eu le-am alcătuit.
- 23 Așadar, creatorul lumii, cel care a plasmuit neamul omenesc și se află la originea tuturor, el vă va da înapoi în îndurarea sa și duhul și viața, pentru că voi le disprețuiți acum de dragul legilor lui”.
- 24 Antioh, considerându-se jignit și bănuind dispreț în cuvintele ei, întrucât mai era doar fiul cel mai mic, a început să-l îndemne nu numai prin cuvinte, dar și prin jurământ, promițându-i că-l va face totodată bogat și foarte fericit dacă va renunța la cele părințești, că îl va avea de prieten și îi va încredința funcții.
- 25 Însă, pentru că tânărul nu-l lua în seamă, regele a chemat-o pe mama și a îndemnat-o să-l sfătuiască pe fiul ei să se salveze.
- 26 După multe insistențe, a acceptat să îl convingă pe fiul ei.
- 27 S-a aplecat asupra lui și, bătându-și joc de crudul tiran, i-a vorbit astfel în limba părintească: „Fiule, ai milă de mine care te-am purtat în sân timp de nouă luni, te-am alăptat timp de trei ani, te-am îngrijit, te-am adus la această vârstă și te-am îngrijit.
- 28 Te rog, fiule, privește la cer și la pământ și la câte sunt în ele! Și, văzându-le pe toate, dă-ți seama că Dumnezeu le-a făcut din nimic și astfel a luat ființă și neamul omenesc!
- 29 Nu te teme de călăul acesta, ci fii vrednic de frații tăi! Primește moartea ca să te redobândesc împreună cu frații tăi în [ziua] îndurării!”.
- 30 Pe când ea mai vorbea, tânărul a spus: „Ce așteptați? Eu nu ascult de porunca regelui, ci ascult de porunca legii care le-a fost dată părinților noștri prin Moise.
- 31 Tu care ai adus toate relele asupra evreilor, nu vei scăpa din mâinile lui Dumnezeu.
- 32 Căci noi suferim pentru păcatele noastre.
- 33 Dacă pentru mustarea și educarea noastră Domnul s-a mâniat pentru scurt timp pe noi, se va reconcilia din nou cu slujitorii săi.
- 34 Iar tu, nemernicule, cel mai ticălos dintre toți oamenii, nu te bucura în zadar, exaltându-te cu speranțe deșarte că poți ridica mâna împotriva slujitorilor cerului.
- 35 Căci încă nu ai scăpat de judecata celui atotputernic care le vede pe toate.
- 36 Frații noștri, suferind acum un scurt chin pentru viața veșnică, au căzut pentru alianța lui Dumnezeu. Tu, prin judecata lui Dumnezeu, vei primi condamnarea cuvenită trufiei tale.
- 37 Eu, asemenea fraților mei, îmi dau trupul și sufletul pentru legile părințești, invocându-l pe Dumnezeu să se îndure grabnic de neamul [nostru], iar pe tine, prin încercări și bice, să te faci să recunoști că el este singurul Dumnezeu.
- 38 La mine și la frații mei să se oprească mânia celui atotputernic pe care, pe drept, a dezlănțuit-o asupra neamului nostru întreg”.
- 39 Regele s-a înfuriat și a fost mai crud decât cu ceilalți pentru că i-au părut amare batjocurile.
- 40 Astfel a trecut din viață acesta având deplină încredere în Domnul.
- 41 Ultima, după fii, a trecut din viață și mama.
- 42 Despre ospețele rituale și despre chinurile cumplite, să fie suficiente acestea!

VICTORIA IUDAISMULUI

Începutul revoltei armate

- ¹ Iuda Macabeul și cei care erau cu el au pătruns pe ascuns în sate și și-au chemat rudele și, luându-i pe cei care au rămas [fidei] iudaismului, au adunat cam șase mii [de oameni].
- ² Îl invocau pe Domnul să privească spre poporul pe care toți îl călcau în picioare și să se îndure de templul profanat de oamenii fărădelege.
- ³ Să aibă milă și de cetatea pustiită și pe punctul de a fi rasă la pământ și să asculte sângele care striga spre el.
- ⁴ Să-și amintească de uciderea nelegiuită a copiilor nevinovați, de blasfemiile aduse împotriva numelui său și [să arate] că urăște răul.
- ⁵ Când Macabeul și-a organizat trupa, ea devenit irezistibilă pentru neamuri, deoarece mânia lui Dumnezeu s-a schimbat în îndurare.
- ⁶ Venind pe neașteptate în cetăți și sate, [Iuda Macabeul] le dădea foc și, ocupând locuri convenabile, pune pe fugă mulți dușmani.
- ⁷ Ataca mai ales cu ajutorul complicității nopții, iar faima vitejiei lui s-a răspândit pretutindeni.

Campania lui Nicanor și a lui Gorgias

- ⁸ Văzând Filip că acest om în scurt timp a devenit tot mai puternic și că avea succes tot mai des, i-a scris lui Ptolemeu, strategul Celesiriei și al Fenicie, să vină în ajutorul intereselor regelui.
- ⁹ El l-a ales îndată pe Nicanor, [fiul] lui Patrocle, unul dintre prietenii dintâi [ai regelui], l-a trimis în fruntea unei armate [formate] din diferite neamuri – nu mai puțin de douăzeci de mii [de oameni] – pentru a nimici definitiv neamul iudeilor. L-a pus să-i stea alături pe Gorgias, un strateg care avea experiență în probleme de război.
- ¹⁰ Nicanor avea de gând să plătească tributul care era de două mii de talanți pe care regele îl dădea romanilor din vânzarea iudeilor captivi.
- ¹¹ Imediat a trimis în cetățile de pe țărmul mării invitându-le să cumpere iudei promițându-le nouăzeci de inși pentru un talant, fără a se gândi la pedeapsa celui atotputernic care avea să-l ajungă.
- ¹² Lui Iuda i s-a dat vestea despre înaintarea lui Nicanor, iar el a comunicat-o armatei care era cu el.
- ¹³ Cei cărora le era frică și nu aveau încredere în dreptatea lui Dumnezeu au fugit și au plecat altundeva.
- ¹⁴ Ceilalți vindeau tot ceea ce le mai rămăsese și-l rugau totodată pe Domnul să-i scape de nelegiuitul Nicanor care îi vânduse înainte de a se întâlni [cu ei].
- ¹⁵ Aceasta dacă nu pentru ei, cel puțin pentru alianțele [încheiate] cu părinții lor și pentru că peste ei a fost invocat cinstitul și preamăritul său nume.
- ¹⁶ Macabeul, adunându-i pe cei care erau cu el, în număr de șase mii, îi îndemna să nu se înspăimânte de dușmani și nici să nu ia în seamă mulțimea neamurilor pornite pe nedrept împotriva lor, ci să lupte cu demnitate,
- ¹⁷ având în fața ochilor disprețul adus în mod nelegiuit împotriva locului sfânt, asupra cetății batjocorite de aroganța lor și distrugerea organizării strămoșești a cetății.
- ¹⁸ Și a zis: „Unii și-au pus încrederea în arme și în curaj, noi însă ne punem încrederea în puterea Dumnezeului atotputernic care îi poate răsturna la un singur semn pe cei care vin împotriva noastră și întregul pământ”.
- ¹⁹ Le-a relatat despre ajutorul care l-au primit strămoșii lor împotriva lui Senaherib când au pierit o sută optzeci și cinci de mii

[de oameni].

²⁰ În Babilon, în lupta împotriva galilor, când au venit într-ajutor opt mii [de iudei] împreună cu patru mii de macedoneni: când macedonenii s-au retras, cei opt mii i-au ucis pe cei o sută douăzeci de mii [de dușmani] prin ajutorul venit din cer luând și multă pradă”.

²¹ După ce i-a încurajat și i-a pregătit să moară pentru legile lor și pentru țară, a împărțit armata în patru.

²² A pus în fruntea fiecărei grupe pe câte un frate al său: pe Simon, pe Iosif și pe Ionatan, punând sub [comanda] fiecăruia câte o mie cinci sute [de oameni].

²³ [I-a cerut] lui Eleazar să citească din cartea sfântă și a dat [cuvântul] de ordine: „Ajutorul lui Dumnezeu”. Apoi, în fruntea primei grupe, a pornit împotriva lui Nicanor.

²⁴ Avându-l pe Cel Atotputernic ca aliat, au ucis peste nouă mii de dușmani: i-au rănit și i-au mutilat pe cei mai mulți din armata lui Nicanor și i-au obligat pe toți să fugă.

²⁵ Au luat banii celor care veniseră să-i cumpere [ca sclavi] și, după ce i-au urmărit îndeajuns, s-au întors fiind presați de timp.

²⁶ Era ajunul sabbatului și de aceea nu s-au mai lungit să-i urmărească.

²⁷ După ce au adunat armele dușmanilor și i-au despuiat, au celebrat sabbatul binecuvântându-l cu prisosință și laudându-l pe Domnul care îi adusese teferi până în ziua aceea, rânduind-o ca început al îndurării față de ei.

²⁸ După sabbat, au împărțit din pradă celor mutilați, văduvelor și orfanilor, iar ce a rămas au împărțit între ei și copiii lor.

²⁹ După ce au făcut acestea, au făcut o rugăciune comună, cerându-i Domnului celui îndurător să se împace pentru totdeauna cu slujitorii săi.

Timotei și Bahides sunt înfrânți

³⁰ Apoi, luptând împotriva lui Timotei și Bahides, au ucis mai mult de douăzeci de mii [de dușmani] și au cucerit cu mare ușurință fortărețe înalte. După aceea, au împărțit prada bogată în două părți egale: una pentru ei, iar cealaltă pentru cei mutilați, pentru orfani și pentru văduve, ba chiar și pentru bătrâni.

³¹ Au adunat cu grijă armele de la ei, le-au așezat pe toate în locuri potrivite, iar restul prăzilor le-au dus la Ierusalim.

³² L-au ucis pe filarhul [oamenilor] lui Timotei, un bărbat tare nelegiuit care le adusese multe nenorociri iudeilor.

³³ În timp ce se celebra victoria în patrie, i-au ars pe cei care dăduseră foc porților sfinte și pe Calistenes care fugise într-o căsuță. Astfel, ei și-au primit răsplata pentru nelegiuirea lor.

³⁴ Iar cel de trei ori ticălosul Nicanor, care îi adunase pe cei o mie de negustori pentru vânzarea iudeilor,

³⁵ umilit cu ajutorul Domnului de către cei pe care considera că sunt de nimic, și-a aruncat veșmântul de glorie și, pornind singur ca un sclav fugar în pustiu, a ajuns la Antiohia încă prea norocos după distrugerea armatei.

³⁶ El care le promisese romanilor tributul din vânzarea captivilor de la Ierusalim, acum le vestea tuturor că iudeii au un apărător și că sunt de neînving iudeii, pentru că ei urmează legile prescrise lor de acesta.

9.

Sfârșitul lui Antioh Epifanul

¹ Cam în acel timp, Antioh s-a întors fără glorie din ținuturile Persiei.

² Căci fusese în [cetatea] numită Persepolis și încercase să prădeze templul și să captureze cetatea. Dar, răsculându-se mulțimile, au pus mâna pe arme și Antioh, fiind învins de dușmani, a trebuit să fugă cu rușine.

³ Pe când se afla la Ecbatana, a aflat cele întâmplate lui Nicanor și celor care erau cu Timotei.

⁴ Cuprins de mânie, se gândea să-i facă pe iudei să plătească pentru răul făcut de cei care-l pusese răsculă pe fugă; de aceea, i-a poruncit celui care conducea carul său să alerge fără încetare pentru a ajunge repede la sfârșitul călătoriei. Însă judecata din cer

era deja asupra lui, căci, în trufia lui, spusese: „Voi face Ierusalimul groapă comună pentru iudei când voi ajunge acolo”.

⁵ Dar Domnul care vede toate, Dumnezeul lui Israel, l-a lovit cu o boală nevăzută și incurabilă: de îndată ce a spus cuvântul [acesta], l-a cuprins o durere fără leac în măruntaie însoțită de groaznice chinuri lăuntrice.

⁶ Era întru-totul drept, pentru că torturase măruntaiele altora cu multe și ciudate chinuri.

⁷ Însă el nu-și potolea în niciun fel mândria, ba chiar se umplea mai mult de trufie suflând focul furiei împotriva iudeilor și poruncind să grăbească mersul. Deodată a căzut din carul care gonea cu zgomot, iar căzătura a fost atât de puternică încât și-a zdrobit toate măduarele trupului.

⁸ El, care mai înainte credea că poruncește [până și] valurilor mării din cauza unei aroganțe omenești și-și închipuia că pune pe cântar înălțimile munților, zăcea pe pământ și a fost așezat pe o targă, arătând tuturor puterea evidentă a lui Dumnezeu.

⁹ Din trupul celui nelegiuit colcăiau viermi și, fiind încă viu în dureri și chinuri, carnea cădea de pe el; iar din cauza duhoriilor sale, toată armata avea greață de putreziciune.

¹⁰ Pe cel care puțin mai înainte credea că poate să culeagă stelele cerului, nu mai putea să-l ducă nimeni din cauza duhoriilor de nesuferit.

¹¹ Abia acum, doborât, a început să mai modereze din aroganța lui cea mare și să ajungă să-și dea seama de starea lui, deoarece, sub lovitura biciului dumnezeiesc, era hărțuit de chinuri ce sporeau în fiecare clipă.

¹² Cum nu mai putea răbda propria-i duhoare, a spus: „Este drept să te supui lui Dumnezeu și, muritor fiind, să nu te crezi egal cu el”.

¹³ Însă acest ticălos se ruga Domnului – care nu avea să se îndure de el – spunând

¹⁴ că va lăsa liberă cetatea sfântă spre care se grăbea să o radă la pământ și să facă din ea o groapă comună.

¹⁵ Iar pe iudei, pe care nu-i considera vrednici nici de mormânt, ci, împreună cu copiii lor, să fie dați păsărilor de pradă și fiarelor, pe toți îi va face egali cu atenienii.

¹⁶ Cât despre templul sfânt, pe care mai înainte îl prădase, îl va împodobi cu cele mai frumoase daruri, va da înapoi toate obiectele sfinte și va plăti cu abundență dintr-ale sale pentru jertfe.

¹⁷ Ba mai mult, se va face el însuși iudeu și va umbla prin toată lumea locuită vestind puterea lui Dumnezeu.

¹⁸ Cum nu i se potoleau nicidecum chinurile, întrucât judecata dreaptă a lui Dumnezeu îl lovide și își pierduse orice speranță cu privire la sine însuși, le-a scris iudeilor scrisoarea de mai jos sub forma unei cereri care avea acest conținut:

¹⁹ „Regele și generalul Antioh le urează bunilor cetățeni iudei multă bucurie, sănătate și bunăstare!

²⁰ Dacă voi și copiii voștri sunteți bine și dacă cele ale voastre sunt după așteptări, eu mi-am pus speranță în cer.

²¹ Îmi amintesc de cinstea și bunăvoința voastră față de mine: pe când mă întorceam din ținuturile Persiei, căzând într-o slăbiciune îngrijorătoare, am socotit urgent să mă îngrijesc de siguranța comună a tuturor.

²² Nu disper pentru starea mea, ba chiar am mari speranțe că voi scăpa de slăbiciune.

²³ Dar, considerând că și tatăl meu, când făcea expediții în ținuturile de sus, își desemna urmașul,

²⁴ pentru ca, dacă s-ar fi întâmplat ceva neprevăzut sau s-ar fi vestit vreo nenorocire, cei din țară, știind cui îi sunt încredințate treburile, să nu se tulbure.

²⁵ Văzând că cei puternici din apropiere și vecini cu regatul nostru pândesc momentul și așteaptă să vadă ce va urma, l-am lăsat în locul meu ca rege pe Antioh, fiul [meu], pe care de multe ori, având de pornit în grabă spre satrapiile de sus, vi l-am încredințat și recomandat celor mai mulți dintre voi. Iar lui i-am scris cele de mai jos.

²⁶ Deci, vă rog și vă implor ca, amintindu-vă de binefacerile [mele], toți împreună și fiecare în parte să aveți față de fiul [meu] aceeași bunăvoință ca și față de mine.

²⁷ Sunt încredințat că el, împlinind această decizie cu blândețe și dragoste de oameni, se va înțelege bine cu voi”.

²⁸ Însă [acest] ucigaș și blasfemiator, suferind chinuri foarte mari, așa cum i-a chinuit el pe alții, a murit între străini în munți într-un mod jalnic.

²⁹ Filip, prietenul său apropiat, i-a adus trupul dar, temându-se de fiul lui, Antioh, a fugit în Egipt la Ptolemeu Filometor.

Purificarea templului

- ¹ [Iuda] Macabeul și cei care erau cu el, sub călăuzirea Domnului, au luat înapoi templul și cetatea.
- ² Au dăruit altarele construite de străini în piață și sanctuarele.
- ³ Au purificat templul, au făcut un alt altar și, scăpărând cremene, au luat foc de la ele, au adus jertfe după un răstimp de doi ani. [Au ars] tămâie, [au aprins] candelile și au așezat pâinile punerii înaintea.
- ⁴ După ce au făcut acestea, l-au rugat pe Domnul căzând la pământ să nu-i mai lase să cadă în astfel de nenorociri și, chiar dacă vor mai păcătui vreodată, să fie pedepsiți de el cu blândețe, dar să nu fie dați pe mâna neamurilor blasfemiatoare și barbare.
- ⁵ Chiar în ziua în care templul fusese profanat de străini, în aceeași zi s-a întâmplat purificarea templului: în ziua a douăzeci și cincea a aceleiași luni, care este Casleu.
- ⁶ Au celebrat cu bucurie timp de opt zile ca la [Sărbătoarea] *Corturilor*, amintindu-și că puțin timp mai înainte [celebraseră] *Sărbătoarea Corturilor* în munți și peșteri, precum animalele sălbatice.
- ⁷ Și, având toiege, ramuri verzi și de palmier, înălțau imnuri celui care a dus la bun sfârșit purificarea locului său.
- ⁸ Au stabilit prin hotărâre comună și prin vot, pentru tot neamul iudeilor, să celebreze în fiecare an aceste zile.

LUPTA LUI IUDA ÎMPOTRIVA POPOARELOR VECINE

Începutul domniei lui Antioh Eupator

- ⁹ Acesta a fost sfârșitul lui Antioh, cel numit Epifanul.
- ¹⁰ Acum vom prezenta cele întâmplate sub Antioh Eupator, fiul nelegiuitului [Antioh Epifanul], limitându-ne la nenorocirile legate de războaie.
- ¹¹ Acesta, după ce a primit domnia, l-a numit ca mare strateg pe Lysias peste treburile din Celesiria și Fenicia.
- ¹² Ptolemeu, numit Macron, cel dintâi în a respecta dreptatea față de iudei din cauza nedreptății la care fuseseră supuși, încercase să se poarte pașnic cu ei.
- ¹³ Când a fost acuzat de către prieteni la Eupator și auzind de fiecare dată că este [numit] trădător, întrucât părăsise Ciprul care-i fusese încredințat de Filometor și trecuse de partea lui Antioh Epifanul, pentru că nu-și mai putea ține autoritatea, și-a luat viața otrăvindu-se.

Gorgias și fortărețele idumee

- ¹⁴ Apoi Gorgias a devenit strategul acestor locuri, ținea mercenari și cu orice ocazie făcea război împotriva iudeilor.
- ¹⁵ În același timp, și idumeii, care stăpâneau fortărețe bine situate, îi hărțuiau pe iudei și, primindu-i pe fugarii din Ierusalim, încercau să întrețină războiul.
- ¹⁶ Dar cei care erau cu [Iuda] Macabeul, făcând rugăciuni, l-au rugat pe Domnul să le fie aliat și s-au năpustit asupra fortărețelor idumeilor;
- ¹⁷ atacându-le puternic, le-au cucerit; au ținut piept tuturor celor care erau pe zid și i-au ucis pe cei care le cădeau [în mână]. [Cei uciși] au fost nu mai puțin de douăzeci de mii.
- ¹⁸ Nu mai puțin de [alți] nouă mii au fugit în două turnuri întărite, având toate cele necesare pentru asediu.

¹⁹ [Iuda] Macabeul i-a lăsat pentru a asedia locurile pe Simon și pe Iosif, precum și pe Zaheu și pe cei care erau împreună cu el, suficienți pentru asediu, iar el a plecat.

²⁰ Dar cei care erau cu Simon, atrași de argint, au fost înduplecați cu bani – șaptezeci de mii de drahme – de unii dintre cei care erau în turnuri și le-au permis unora să fugă.

²¹ Când Macabeul i s-au adus la cunoștință cele întâmplate, a adunat căpeteniile poporului, acuzându-le că și-au vândut frații pentru argint dându-le drumul dușmanilor împotriva lor.

²² I-a ucis pe acești trădători și a cucerit îndată cele două turnuri.

²³ Pentru că toate îi reușeau [în ceea ce privește] armele, a nimicit în cele două [turnuri] mai mult de douăzeci de mii.

Iuda îl învinge pe Timotei și pune stăpânire pe Ghezer

²⁴ Timotei, cel care fusese înfrânt mai înainte de iudei, adunând armate străine în număr mare și strângând nu puțini cai aduși din Asia, a venit ca să cucerească Iudeea.

²⁵ Cei din jurul Macabeului, la apropierea lui, se rugau lui Dumnezeu punându-și cenușă pe capete și încingându-se cu sac.

²⁶ Căzând la picioarele altarului, îl rugau să se îndure de ei și să fie dușmanul dușmanilor lor și potrivnicul potrivnicilor lor, așa cum spunea legea.

²⁷ Când au terminat rugăciunea, au luat armele și au ieșit din cetate o bună bucată de drum și când s-au apropiat de dușmani, s-au oprit.

²⁸ Chiar la răsăritul soarelui, cele două armate s-au ciocnit: unii având garanție a succesului și a victoriei, pe lângă curaj, încrederea în Domnul, în timp ce pe ceilalți îi determina doar furia.

²⁹ Când bătălia era în toi, le-au apărut dușmanilor din cer cinci bărbați magnifici pe cai cu frâie de aur care s-au așezat în fruntea iudeilor.

³⁰ Luându-l pe Macabeu la mijloc și acoperindu-l cu armurile lor, îl păzeau să nu fie străpuns, iar asupra potrivnicilor aruncau trăsnete și fulgere. Pentru aceasta, [dușmanii], copleșiți de orbire, se împrăștia într-o deplină confuzie.

³¹ Au fost uciși douăzeci de mii cinci sute de [pedestrași] și șase sute de călăreți.

³² Însuși Timotei a fugit în fortăreața numită Gazara, care era foarte bine păzită. Acolo era strateg Haireas.

³³ Cei care erau cu Macabeul au asediat cu entuziasm fortăreața timp de patru zile.

³⁴ Cei din interior, încrezători în tăria locului, pronunțau blasfemii peste măsură și aruncau cuvinte nelegiuite.

³⁵ Când s-a ivit ziua a cincea, douăzeci de tineri dintre cei care erau cu Macabeul, aprinși de mânie din cauza blasfemiilor, s-au cățărât cu curaj pe zid și cu o furie de fiară îi loveau pe cei care-i cădeau [în cale].

³⁶ Alții, la fel, cățărându-se, i-au atacat pe cei dinăuntru printr-o manevră de diversiune, au dat foc turnurilor, au aprins ruguri și i-au ars de vii pe blasfemiatori. [Iar alții], după ce au dărâmat porțile și au făcut să intre restul [armatei], au pus mâna pe cetate.

³⁷ L-au ucis pe Timotei care se ascunsese într-o cisternă, pe Haireas, fratele lui, și pe Apolofanes.

³⁸ După ce au făcut acestea, l-au binecuvântat cu imnuri și cu laude pe Domnul cel Mare care făcuse bine Israelului și-i dăduse victorie.

11.

Prima campanie a lui Lysias

¹ Puțin timp după, Lysias, tutore și rudă a regelui, [responsabil] peste treburile [regatului], acceptând cu greu cele întâmplate,

² a adunat cam optzeci de mii [de pedestrași] și toți călăreții și a pornit împotriva iudeilor, plănuind să facă Ierusalimul o cetate unde să locuiască grecii;

- ³ să supună la impozit templul asemenea celorlalte sanctuare ale neamurilor și să scoată la vânzare funcția de mare preot în fiecare an,
- ⁴ fără a lua în seamă câtuși de puțin puterea lui Dumnezeu, ci încrezându-se pe zecile de mii de pedestrași, pe miile de călăreți și pe cei optzeci de elefanți.
- ⁵ A venit în Iudeea și s-a apropiat de Baitsur, loc întărit aflat cam la cinci stadii de Ierusalim, și a început să-l asedieze.
- ⁶ Când cei care erau cu [Iuda] Macabeul au aflat că [Lysias] bate cetățile, au început cu suspine și lacrimi să se roage Domnului împreună cu mulțimea ca să-l trimită pe îngerul cel bun ca să-l salveze pe Israel.
- ⁷ Însuși Macabeul a pus cel dintâi mâna pe arme și i-a încurajat pe ceilalți să-i ajute pe frații lor aflați în pericol; și toți împreună s-au avântat cu entuziasm.
- ⁸ Fiind încă în Ierusalim, li s-a arătat mergând înaintea lor un călăreț în haine albe, zăngănindu-și armele de aur.
- ⁹ Atunci, toți împreună l-au binecuvântat pe Dumnezeul cel îndurător și au prins curaj, fiind pregătiți să străpungă nu numai oameni, ci și fiarele cele mai sălbatice și ziduri de fier.
- ¹⁰ Înaintau în linie de luptă împreună cu aliatul [venit] din cer, întrucât Domnul se îndurase de ei.
- ¹¹ Năpustindu-se ca niște lei asupra dușmanilor, au doborât la pământ unsprezece mii [de pedestrași], o mie șase sute de călăreți, iar pe ceilalți i-au pus pe fugă.
- ¹² Cei mai mulți dintre ei au scăpat cu răni și dezbrăcați; însuși Lysias a scăpat fugind în chip rușinos.

Pacea cu iudeii

- ¹³ Dar cum nu era lipsit de minte, s-a gândit la înfrângerea care i s-a întâmplat și a înțeles că evreii sunt de neînvins pentru că Dumnezeul cel puternic este aliatul lor.
- ¹⁴ Le-a trimis mesageri ca să se înțeleagă în toate cele drepte [garantându-le] că-l va convinge și-l va constrânge pe rege să le fie prieten.
- ¹⁵ Macabeul a fost de acord cu toate câte le propunea Lysias, gândindu-se la ce era de folos tuturor. Și toate cele pe care Macabeul i le trimisese lui Lysias în scris cu privire la iudei au fost aprobate de rege.
- ¹⁶ Scrisoarea pe care Lysias le-a trimis-o iudeilor era scrisă astfel: „Lysias, mulțimii iudeilor, sănătate!
- ¹⁷ Ioan și Abesalom, trimișii voștri, mi-au înmănat înscrisul de mai jos și m-au rugat cu privire la cele cuprinse în el.
- ¹⁸ Cele care trebuiau să-i fie transmise regelui i le-am făcut cunoscute, iar el a fost de acord cu ceea ce se cuvenea.
- ¹⁹ Dacă veți păstra bunăvoință față de treburile [țării], mă voi strădui și pe mai departe să fiu în slujba binelui vostru.
- ²⁰ Cât despre acestea și despre detalii, am dat porunci și alor voștri și alor mei să discute cu voi.
- ²¹ Fiți sănătoși! Anul o sută patruzeci și opt, ziua a douăzeci și patra a lui Dioscor”.
- ²² Scrisoarea regelui avea acest conținut: „Regele Antioh, fratelui Lysias, sănătate!
- ²³ După ce tatăl nostru s-a mutat la zei, voind noi ca [toți] cei din regat să fie liniștiți ca să se poată ocupa de cele ale lor,
- ²⁴ întrucât am auzit că iudeii nu vor să se supună [hotărârii] tatălui [meu] de a trece la [obiceiurile] grecești, ci își urmează propriul mod de viață, cer să li se permită datinile proprii,
- ²⁵ Deoarece vrem ca acest neam să fie în afara oricărei tulburări, am hotărât să li se dea înapoi templul și să trăiască după obiceiurile strămoșilor lor.
- ²⁶ Așadar, vei face bine dacă vei trimite la ei și le vei întinde [mâna] dreaptă ca, văzând ei hotărârea noastră, să prindă curaj și să-și petreacă timpul ocupându-se fiecare de ale sale”.
- ²⁷ Iar scrisoarea regelui către popor era aceasta: „Regele Antioh, către sfatul bătrânilor iudeilor și către ceilalți iudei, sănătate!
- ²⁸ Dacă sunteți sănătoși, este ceea ce ne dorim. Și noi suntem sănătoși.
- ²⁹ Menelau ne-a făcut cunoscut că vreți să vă întoarceți fiecare la ale sale.

- ³⁰ Celor care se întorc până la treizeci ale [lunii] Xanticos, li se va da [mâna] dreaptă cu aprobare.
- ³¹ Iudeii să se folosească de mâncărurile lor și de legile lor ca mai înainte și nimeni dintre ei să nu fie tulburat în niciun fel pentru [vreo greșeală] făcută din neștiință.
- ³² L-am trimis la voi pe Menelau ca să vă liniștească.
- ³³ Fiți sănătoși! Anul o sută patruzeci și opt, ziua a cincisprezecea a [lunii] Xanticos”.
- ³⁴ Le-au trimis și romanii o scrisoare care avea următorul [conținut]: „Quintus Memmius și Titus Manius, trimișii romanilor, către poporul iudeilor, sănătate!
- ³⁵ Cât despre cele pe care vi le-a permis Lysias, ruda regelui, vi le permitem și noi.
- ³⁶ Cele pe care a hotărât să le înainteze regelui, cercetați-le și trimiteți imediat pe cineva ca să le prezentăm [regelui] așa cum este bine pentru voi, căci noi vom merge la Antiohia!.
- ³⁷ De aceea, grăbiți-vă să trimiteți câțiva ca să știm și noi care este părerea voastră!
- ³⁸ Fiți sănătoși! Anul o sută patruzeci și opt, ziua a cincisprezecea a [lunii] Xanticos”.
- 12.

Expedițiile de la Iope și Iamnia

- ¹ După ce s-au făcut aceste înțelegeri, Lysias s-a dus la rege, iar iudeii și-au reluat munca la câmp.
- ² Însă [unii] dintre strategii locului – Timotei și Apoloni, [fiul] lui Ghenaio, la fel ca și Ieronim și Demofon și, pe lângă ei, Nicanor, căpetenia ciprioților – nu-i lăsau [pe iudei] să se bucure nici de liniște, nici de odihnă.
- ³ Cei din Iope au săvârșit o nelegiuire mare: i-au chemat pe iudeii care locuiau cu ei în oraș să urce împreună cu femeile și copiii în niște bărci pregătite de ei ca și cum nu ar fi fost nicio dușmănie între ei.
- ⁴ Pe baza unui decret votat de lumea din oraș, [iudeii] au acceptat propunerea lor pentru a arăta că doreau pacea fără suspiciune. Când au ajuns în larg, [cei din Iope] i-au scufundat [și s-au înecat] nu mai puțin de două sute.
- ⁵ Iuda, când a aflat de cruzimea săvârșită față de cei de un neam cu el, le-a poruncit bărbaților care erau cu el,
- ⁶ s-a rugat lui Dumnezeu, judecătorul cel drept, a pornit împotriva ucigașilor fraților săi și, în timpul nopții, a dat foc portului și a ars corăbiile; iar pe cei care fugiseră acolo i-a străpuns.
- ⁷ Cum locul era închis, a plecat [cu gândul] de a se întoarce din nou și de a distruge din temelii toată cetatea celor din Iope.
- ⁸ Când a aflat că și cei din Iamnia plănuiau să facă la fel cu iudeii care locuiau cu ei,
- ⁹ s-a năpustit asupra lor noaptea, a dat foc portului și flotei, astfel încât strălucirea flăcărilor se vedea până la Ierusalim, la două sute patruzeci de stadii.
- ¹⁰ Când s-au îndepărtat la nouă stadii de acolo, deoarece se îndreptau spre Timotei, i-au atacat niște arabi, nu mai puțin de cinci mii de pedestrași și cinci sute de călăreți.
- ¹¹ Întrucât s-a încins o luptă aprigă și oamenii lui Iuda aveau succes datorită ajutorului lui Dumnezeu, nomazii, înfrânți, l-au rugat pe Iuda să le dea mâna dreaptă, promițându-i că îi vor da animale și că îl vor ajuta și altădată.
- ¹² Iuda, considerând că-i pot fi cu adevărat de ajutor în multe, a acceptat să încheie pace cu ei; după ce și-au dat mâna dreaptă, [arabii] s-au întors la corturile lor.

Expediția din Galaad

- ¹³ A mai atacat o altă cetate, care era întărită cu valuri de pământ și înconjurată cu ziduri, locuită de tot felul de neamuri, al cărei nume era Caspin.
- ¹⁴ Cei dinăuntru, încrezându-se în tăria zidurilor și în mulțimea proviziilor, se purtau grosolan cu cei ai lui Iuda jignindu-i,

robind blasfemii și vorbind ce nu este permis.

¹⁵ Dar cei ai lui Iuda, invocându-l pe Stăpânul cel mare al lumii care, fără berbece și fără mașini de război, dărâmasă Ierihonul pe timpul lui Iosue, s-au năpustit ca niște fiare asupra zidurilor.

¹⁶ După ce au pus stăpânire pe cetate cu voia lui Dumnezeu, au făcut un măcel de nedescris, așa încât lacul vecin, care avea o lățime de două stadii, părea că este plin cu sângele vărsat.

Lupta de la Carnion

¹⁷ Îndepărtându-se de acolo șapte sute cincizeci de stadii, au ajuns la Harax, la iudeii numiți tubieni.

¹⁸ Pe Timotei nu l-au prins în locurile acelea pentru că plecase din ținut fără să facă nimic. Dar lăsase o garnizoană foarte puternică în locul acela.

¹⁹ Dositeos și Sosipatros, care erau dintre căpeteniile Macabeului, s-au dus și i-au ucis pe cei pe care Timotei îi lăsase în fortăreață, mai mult de zece mii de oameni.

²⁰ [Iuda] Macabeul a împărțit armata în cohorte, i-a pus pe Dositeos și pe Sosipatros în fruntea lor și a pornit împotriva lui Timotei, care avea cu el o sută douăzeci de mii de pedestrași și două mii cinci sute de călăreți.

²¹ Când Timotei a aflat de apropierea lui Iuda, a trimis femeile, copiii și celelalte bunuri în [cetatea] numită Carnion – locul era de neînving și se ajungea greu la el din cauza îngustimii [trecătorilor] din tot ținutul.

²² Cohorta lui Iuda a apărut cea dintâi, iar dușmanii au fost cuprinși de groaza și de spaima cauzată de apariția Celui care le vede pe toate. Au luat-o la fugă fiecare în altă parte, astfel încât s-au rănit unii pe alții, străpungându-se cu ascuțișul săbiilor.

²³ Iuda i-a urmărit cu îndârjire, trecându-i prin sabie pe nelegiuți și a nimicit cam treizeci de mii de oameni.

²⁴ Timotei însuși, căzând în mâinile celor ai lui Dositeos și Sosipatros, îi ruga cu multă șiretenie să-l lase să plece nevătămat pentru că el îi are în mâini pe părinții și frații multora peste care putea să vină o nenorocire.

²⁵ După ce i-a încredințat cu multe jurăminte că-i va trimite înapoi pe aceștia neatinși, i-au dat drumul pentru eliberarea fraților lor.

²⁶ Ieșind către Carnion și Atergateion, [Iuda] a înjunghiat douăzeci și cinci de mii de oameni.

Întoarcerea la Efron și Scitopolis

²⁷ După înfrângerea și uciderea acestora, s-a îndreptat cu armata și spre Efron, o cetate întărită în care locuia Lysias cu o mulțime de toate felurile și tineri puternici așezați în fața zidurilor: le apărau cu vitejie, iar înăuntru erau multe mașini de război și sulite.

²⁸ Invocându-l pe Stăpânul care cu puterea lui înfrânge tăria dușmanilor, au pus mâna pe cetate și au doborât cam douăzeci și cinci de mii dintre cei dinăuntru.

²⁹ După ce au plecat de acolo, s-au avântat înspre Scitopolis, o cetate aflată la o distanță de șase sute de stadii de Ierusalim.

³⁰ Dar iudeii care locuiau acolo au dat mărturie că cei din Scitopolis s-au purtat cu bunăvoință față de ei întâmpinându-i binevoitori în momentele de necaz.

³¹ Le-au mulțumit [celor din Scitopolis] și i-au îndemnat ca și pe mai departe să se arate binevoitori față de neamul [iudeilor]. De acolo au venit la Ierusalim cu puțin înainte de *Sărbătoarea Săptămânilor*.

Campania împotriva lui Gorgias

³² După [sărbătoarea] numită „a Cincizecimii”, s-au năpustit împotriva lui Gorgias, strategul Idumeii.

³³ [Acesta] a ieșit cu trei mii de pedestrași și cu patru sute de călăreți.

³⁴ S-a întâmplat că, atunci când s-au așezat în linie de luptă, au căzut câțiva dintre iudei.

³⁵ Un oarecare Dositeos, dintre cei ai lui Bahenor, un călăreț viteaz, l-a apucat pe Gorgias și, ținându-l de hlamidă, îl trăgea cu putere, căci voia să-l prindă viu pe blestemat. Însă un călăreț trac a sărit asupra [lui Dositeos] și i-a tăiat umărul; iar Gorgias a fugit la Marisa.

³⁶ Cei ai lui Esdris luptaseră îndelung și erau frânți. Atunci, Iuda l-a invocat pe Domnul să li se arate aliat și conducător în luptă.

³⁷ Pornind în limba strămoșească strigățul de război, împreună cu imnuri, a năvălit pe neașteptate împotriva celor ai lui Gorgias și le-a provocat derută.

Sacrificiul pentru morți

³⁸ Luându-și armate, Iuda s-a dus în cetatea Odolam. Întrucât venise ziua a șaptea, s-au purificat după obicei și au celebrat acolo sabatul.

³⁹ În ziua următoare, au venit oamenii lui Iuda la vremea când era nevoie de aceasta să adune trupurile celor căzuți să le așeze împreună cu rudele în mormintele părinților lor.

⁴⁰ Au găsit sub hainele fiecăruia dintre cei morți obiecte închinat idolilor din Iamnia pe care legea le interzice iudeilor. Atunci tuturor le-a fost clar că ei au căzut din această cauză.

⁴¹ Așadar, toți, binecuvântându-l pe Domnul, judecătorul cel drept care dezvăluie cele ascunse,

⁴² au început să se roage, cerând ca păcatul săvârșit să fie șters de tot. Nobilul Iuda și-a îndemnat mulțimea să se păzească să fie fără păcat, având în fața ochilor ce se întâmplase cu cei căzuți din cauza păcatului.

⁴³ După ce a adunat de la fiecare, a trimis cam două mii de drahme la Ierusalim pentru jertfa pentru păcat – o faptă prea frumoasă și nobilă – cu gândul la înviere.

⁴⁴ Dacă ei nu ar fi crezut că cei căzuți vor învia, ar fi fost inutil și prostesc să se roage pentru cei morți.

⁴⁵ Dar dacă considera că pe cei care mor cu evlavie îi așteaptă o frumoasă răsplată, gândul lui era sfânt și pios. De aceea a adus jertfă de ispășire pentru cei morți ca să fie dezlegați de păcate.

13.

Campania lui Antioh al V-lea și a lui Lysias. Moartea lui Menelau

¹ În anul o sută patruzeci și nouă, a ajuns la cei ai lui Iuda că Antioh Eupator s-a apropiat cu armatele de Iudeea.

² Cu el era Lysias, tutorele și [responsabilul] peste treburile [statului]. Fiecare avea o armată grecească de o sută zece mii de pedestrași, cinci mii trei sute de călăreți, douăzeci și doi de elefanți și trei sute de care de luptă dotate cu coase.

³ Lor li s-a alăturat Menelau care, cu multă prefăcătorie, îl încuraja pe Antioh nu pentru salvarea patriei, ci gândind că își va redobândi funcția.

⁴ Dar regele regilor a stârnit mânia lui Antioh împotriva nelegiuitului, iar Lysias a arătat că el este cauza tuturor relelor și a poruncit să fie dus la Bereea și să fie ucis după cum este obiceiul locului.

⁵ Este în acel loc un turn de cincizeci de coți plin cu cenușă. Acesta avea un mecanism circular care îl arunca de peste tot în cenușă.

⁶ Acolo era dus orice vinovat de sacrilegiu sau cel care a comis vreo faptă foarte gravă; și toți îl împingeau ca să-l facă să piară.

⁷ Astfel s-a întâmplat să moară nelegiuitul Menelau pentru a nu fi așezat în pământ.

⁸ Pe bună dreptate, căci săvârșise multe păcate împotriva altarului al cărui foc și a cărui cenușă erau curate. Și și-a găsit moartea în cenușă.

Rugăciunile și succesele iudeilor la Modiin

- ⁹ Regele înainta cu gânduri barbare spre a le da iudeilor să vadă [nenorociri] mai mari decât cele pe care le făcuse tatăl său.
- ¹⁰ Iuda a aflat acestea și a poruncit mulțimii să-l invoce pe Domnul ziua și noaptea ca să le vină în ajutor ca altădată celor care erau pe punctul să piardă legea, patria și templul cel sfânt.
- ¹¹ Și să nu permită ca acest popor, care de curând se revigorase, să cadă iar în mâinile neamurilor ticăloase.
- ¹² După ce au făcut toți împreună același lucru și l-au implorat pe Domnul cel milostiv cu plânsete, cu post și prostrați [la pământ] timp de trei zile fără încetare, Iuda i-a încurajat și le-a poruncit să stea lângă el.
- ¹³ Apoi el a stat la sfat cu bătrânii și a hotărât să nu aștepte ca armata regelui să năvălească în Iudeea și să pună stăpânire pe cetate, ci să pornească și să hotărască lucrurile cu ajutorul lui Dumnezeu.
- ¹⁴ Încredințând soarta Creatorului lumii, i-a îndemnat pe ai săi să lupte cu vitejie până la moarte pentru legi, templu, cetate, patrie și obiceiuri, și și-a așezat armata aproape de Modiin.
- ¹⁵ Dându-le alor săi [cuvântul] de ordine: „Biruința lui Dumnezeu”, a năvălit noaptea, împreună cu cei mai buni tineri aleși, asupra cortului regesc și a ucis cam la două mii de oameni; a străpuns elefantul cel mai mare împreună cu cel care îl conducea.
- ¹⁶ La sfârșit, după ce au umplut tabăra de spaimă și de derută, s-au întors victorioși.
- ¹⁷ Aceasta s-a întâmplat la ivirea zorilor datorită ajutorului cu care Domnul îl protejase [pe Iuda].

Antioh al V-lea tratează cu iudeii

- ¹⁸ Când regele a simțit curajul iudeilor, a încercat să cucerească locurile [lor] prin viclenie.
- ¹⁹ S-a apropiat de Baitsur, o puternică fortăreață a iudeilor, dar a fost respins, lovit și înfrânt.
- ²⁰ Iuda le-a trimis celor dinăuntru [fortăreței] cele necesare.
- ²¹ Dar un oarecare Rodocos, din tabăra iudeilor, le-a dezvăluit dușmanilor tainele; a fost căutat, prins și închis.
- ²² Dar regele a stat iar de vorbă cu cei din Baitsur, le-a întins dreapta, a primit-o [de la ei], a plecat, s-a năpustit asupra celor care erau cu Iuda, dar a fost înfrânt.
- ²³ [Regele] a aflat că Filip, pe care-l lăsase la Antiohia [responsabil] peste treburile [statului], se răsculase. S-a tulburat, i-a chemat pe iudei și a recunoscut înfrângerea; a jurat că le va împlini toate cele drepte. A adus jertfă, a cinstit templul și a fost generos cu locul [sfânt].
- ²⁴ L-a salutat pe Macabeu și l-a pus strateg pe Heghemonides de la Ptolemais până la [ținutul] gherenilor.
- ²⁵ Apoi a venit la Ptolemais, iar cei din Ptolemais erau nemulțumiți de înțelegerea încheiată. Erau furioși și au voit să-i încalce hotărârile.
- ²⁶ Lysias a urcat la tribună și le-a apărât cât a putut. I-a convins, i-a îmblânzit, i-a îmbunat și apoi a plecat la Antiohia. Așa s-au petrecut venirea și plecarea regelui.

14.

LUPTA ÎMPOTRIVA LUI NICANOR

Intervenția marelui preot Alchimos

- ¹ După o perioadă de trei ani, a ajuns la Iuda și la cei care erau cu el [vestea] că Demetrios, [fiul] lui Seleucus, a pornit din portul Tripoli cu o mulțime numeroasă și cu o flotă.

- ² A luat în stăpânire țara după ce îl omorâse pe Antioh și pe tutorele lui, Lysias.
- ³ Un oarecare Alchimos, care devenise mare preot și se profanase de bunăvoie în timpul revoltei, înțelegând că nu mai are nicio scăpare și nici acces la altarul sfânt,
- ⁴ a mers la regele Demetrios cam în anul o sută cincizeci și unu și i-a dăruit o coroană de aur cu o ramură de palmier; pe lângă acestea, ramurile [de măslin] care se obișnuiesc pentru templu, și în acea zi a stat liniștit.
- ⁵ Găsind momentul potrivit pentru nebunia lui, când a fost chemat de Demetrios la sfatul lui și l-a întrebat despre starea și planurile iudeilor, a spus:
- ⁶ „Iudeii numiți hasidei, care sunt conduși de Iuda Macabeul, întrețin războiul și revolta și nu permit ca regatul să aibă parte de liniște.
- ⁷ De aceea, pentru că mi s-a luat demnitatea strămoșească – vorbesc despre funcția de mare preot – am venit acum aici.
- ⁸ Mai întâi cu gânduri sincere pentru interesele regelui; în al doilea rând, din grijă față de poporul meu, căci din nechibzuința celor despre care am vorbit mai înainte, toți cetățenii neamului nostru suferă nu puține nenorociri.
- ⁹ Cunoscând fiecare dintre aceste [lucruri], o rege, ai grijă de țara și neamul nostru oprimat cu omenia binevoitoare pe care o ai față de noi toți!
- ¹⁰ Căci, atâta timp cât Iuda va trăi, este imposibil ca situația țării să fie pașnică”.
- ¹¹ Imediat ce a rostit aceste cuvinte, ceilalți prieteni care erau dușmani ai lui Iuda, l-au aprins și mai tare pe Demetrios.
- ¹² L-a chemat îndată pe Nicanor, care ajunsese comandantul [unității] de elefanți și, numindu-l strateg al Iudeii, l-a trimis
- ¹³ dându-i porunci să-l ucidă pe Iuda, iar pe cei care sunt cu el să-i împrăștie și să-l instaleze pe Alchimos mare preot al celui mai mare templu.
- ¹⁴ Atunci, neamurile din Iudeea care fugiseră din cauza lui Iuda, s-au adunat împreună la Nicanor, considerând că necazurile și nenorocirile iudeilor erau spre norocul lor.

Nicanor se împrietenește cu Iuda

- ¹⁵ [Iudeii] au auzit de înaintarea lui Nicanor și de agresiunea neamurilor, și-au presărat țărână pe cap și au început să se roage Celui care-și statornicise pentru totdeauna poporul și care-și sprijinea în mod evident partea.
- ¹⁶ La comanda conducătorului lui, au pornit îndată de acolo și s-au întâlnit cu [dușmanii] în satul Desaos.
- ¹⁷ Simon, fratele lui Iuda, începuse lupta cu Nicanor, dar, din cauza sosirii neașteptate a adversarilor, a suferit o ușoară înfrângere.
- ¹⁸ La fel, Nicanor, când a auzit de vitejia de care dădeau dovadă cei ai lui Iuda și de curajul cu care se luptau pentru patria lor, a ezitat să rezolve situația prin [vărsare] de sânge.
- ¹⁹ De aceea, i-a trimis pe Posidonios, pe Teodotos și pe Matatia să le întindă [iudeilor mâna] dreaptă și să o primească.
- ²⁰ După analize îndelungate despre acestea și după ce conducătorul a dat de știre mulțimilor, părând că toți gândesc la fel, s-au pus de acord cu înțelegerile.
- ²¹ Au stabilit o zi în care să se întâlnească cei doi; a sosit din ambele părți câte un car și s-au așezat pe tronuri.
- ²² Iuda a stabilit [oameni] înarmați, gata de luptă, în locuri bine alese ca nu cumva să aibă loc un atac neașteptat din partea dușmanilor. Dar întâlnirea s-a încheiat cu un acord.
- ²³ Nicanor a rămas la Ierusalim unde nu a făcut niciun rău. Dar a dat drumul mulțimii grupelor care se adunase la el.
- ²⁴ În toate [împrejurările] îl avea în față pe Iuda, căci începuse să-l îndrăgească din inimă pe acest om.
- ²⁵ L-a îndemnat să se însoare și să aibă copii. Acesta s-a însurat, a fost liniștit și s-a bucurat de viață.

Alchimos reaprinde ostilitatea

²⁶ Dar Alchimos, văzând bunăvoința dintre cei doi și luând o copie a înțelegerii încheiate, s-a dus la Demetrios și a spus că Nicanor are gânduri potrivnice față de treburile [statului], căci l-a numit pe Iuda succesor al său, el care uneltea împotriva regatului.

²⁷ Regele, aprins de mânie și înfuriat din cauza intrigilor provocate de ticălos, i-a scris lui Nicanor [spunând] că e supărat din cauza înțelegerii și poruncindu-i să-l trimită repede pe Macabeu în lanțuri la Antiohia.

²⁸ Aflând Nicanor acestea, s-a tulburat și îi era greu să încalce înțelegerea, ținând cont că [Iuda] nu i-a greșit cu nimic.

²⁹ Dar cum nu putea să i se împotrivească regelui, căuta un moment potrivit să îndeplinească [porunca] printr-o strategie.

³⁰ Dar [Iuda] Macabeul a observat că Nicanor se poartă mai rece cu el și că, atunci când se întâlneau, îi vorbește mai aspru. Gândindu-se că această răceală nu putea să aducă nimic bun, i-a adunat pe cei care erau de partea lui și se ascundea de Nicanor.

³¹ Gândind că a fost înșelat de [Iuda], s-a dus la templul cel mare și sfânt și, când preoții aduceau jertfele proprii, a poruncit să-i fie predat omul.

³² Întrucât ei se jurau că nu știau unde era cel pe care îl căuta,

³³ [Nicanor], întinzându-și [mâna] dreaptă spre templu, a jurat astfel: „Dacă nu mi-l predați pe Iuda în lanțuri, voi rade la pământ această incintă a lui Dumnezeu, voi dărâma acest altar și voi ridica aici un templu strălucit pentru Dionisos”.

³⁴ După ce a spus acestea, a plecat. Iar preoții, ridicându-și mâinile spre cer, l-au invocat pe acela care a luptat întotdeauna alături de neamul nostru, spunând:

³⁵ „Tu, Doamne, care nu ai nevoie de nimic,
ai binevoit ca templul locuirii tale să fie la noi.

³⁶ Acum, Doamne, sfântul a toată sfințenia,
păstrează curată această casă purificată de curând!”.

Moartea lui Razis

³⁷ Un oarecare Razis, dintre bătrânii din Ierusalim, a fost reclamat la Nicanor. El era un om care își iubea concetățenii și avea o faimă foarte frumoasă; datorită bunăvoinței lui, era numit „părintele iudeilor”.

³⁸ În timpurile de dinaintea revoltei, el fusese acuzat de iudaism și își pusese trupul și viața în pericol pentru iudaism cu mare statornicie.

³⁹ Voind să-și arate ura față de iudei, Nicanor a trimis peste cinci sute de soldați ca să-l prindă.

⁴⁰ Credea că, prinzându-l pe acesta, va provoca o mare nenorocire [iudeilor].

⁴¹ Când mulțimea era pe punctul să ia în stăpânire turnul și spărgeau poarta curții și ordonaseră să se aducă foc ca să ardă porțile, [Razis], văzându-se atacat din toate părțile, și-a îndreptat sabia spre sine însuși,

⁴² voind să moară în mod nobil mai degrabă decât să cadă în mâini ticăloase și să îndure înjosiri nedemne de neamul său bun.

⁴³ Dar, din cauză că lovitura nu a fost bine îndreptată pentru că lupta era aprigă, iar mulțimile năvăleau pe porți, suindu-se vitejește pe ziduri, s-a aruncat cu curaj în mijlocul mulțimii.

⁴⁴ Însă toți s-au dat imediat deoparte și s-a făcut un spațiu gol în mijlocul căruia a căzut.

⁴⁵ Dar el, încă suflând și aprins de mânie, s-a ridicat cu sângele care-i curgea șiroaie și, suferind groaznic din cauza rănilor, a traversat în goană mulțimile și s-a oprit pe o stâncă abruptă.

⁴⁶ Își pierduse tot sângele, dar, smulgându-și măruntaiele și apucându-le cu mâinile, le-a aruncat asupra mulțimii și, invocându-l pe Stăpânul vieții și al duhului să i le redea, a murit astfel.

Blasfemia lui Nicanor

¹ Nicanor a aflat că cei care erau cu Iuda se aflau în ținutul Samariei și a hotărât să-i atace chiar în ziua de odihnă în toată siguranța.

² Iudeii care erau constrânși să-l însoțească i-au spus: „Să nu-i ucizi în mod atât de crud și sălbatic, ci dă cinste zilei care a fost onorată și sfințită de către cel care vede toate!”.

³ Dar cel de trei ori ticălos a întrebat dacă se află în cer vreun stăpân care să fi poruncit să se țină ziua de sabbat.

⁴ Ei i-au răspuns: „Este însuși Domnul cel viu stăpân în cer care a poruncit să fie păzită [ziua] a șaptea”.

⁵ „Și eu” – a zis celălalt – „sunt stăpân pe pământ și vă poruncesc să luați armele și să împliniți datoria față de rege!”. Totuși, el nu a reușit să-și îplinească planul nelegiuit.

Îndemnul și visul lui Iuda

⁶ Nicanor, îngâmfindu-se peste măsură, a hotărât să se înalțe un trofeu comun cu [lucrurile] luate ca pradă ce la cei care erau cu Iuda.

⁷ [Iuda] Macabeul era ferm convins cu toată speranța că va primi ajutor de la Domnul.

⁸ I-a încurajat pe cei care erau cu el să nu se teamă de atacul neamurilor, ci să aibă în minte ajutoarele care le-au venit din cer și să aibă încredere că și Atotputernicul le va da victoria.

⁹ Însuflețindu-i prin [cuvinte] din Lege și din Profeți și cu amintirea luptelor pe care le dăduseră, i-a făcut și mai curajoși.

¹⁰ Trezindu-le astfel zelul, i-a îndemnat, arătându-le că păgânii sunt neloiali și își calcă jurămintele.

¹¹ După ce l-a înarmat pe fiecare cu siguranța dată nu atât de scuturi și lănci, cât mai ales prin încurajarea cuvintelor sale frumoase, le-a expus un vis vrednic de crezare, un fel de vedenie care i-a umplut de bucurie pe toți.

¹² Viziunea era aceasta: „[L-am văzut] pe Onias, cel care fusese mare preot, bărbat frumos și bun, modest la înfățișare și blând în purtare, cu vorbă dulce, care din copilărie se deprinsese cu toate virtuțile, care își ridica mâinile și se ruga pentru tot poporul iudeilor.

¹³ În același fel, i s-a arătat un chip de bărbat distins prin părul său alb și răspândind în jur o maiestate impunătoare.

¹⁴ Răspunzând, Onias a zis: «Acesta este cel care-și iubește frații, cel care se roagă mult pentru poporul său și pentru cetatea sfântă, este Ieremia, profetul lui Dumnezeu!».

¹⁵ Ieremia, întinzându-i lui Iuda mâna dreaptă, i-a dat o sabie de aur și, când i-a dat-o, i-a spus acestea:

¹⁶ «Primește sabia sfântă ca dar din partea lui Dumnezeu, prin care îi vei zdrobi pe adversari!».

Starea de spirit a combatanților

¹⁷ Încurajați de cuvintele lui Iuda, foarte frumoase și în stare să îndrepte spre vitejie și să întărească sufletele tinerilor, au hotărât să nu mai întârzie în tabără, ci vitejește să atace cu curaj și, luptând corp la corp, să rezolve situația pentru că cetatea, lucrurile sfinte și templul erau în pericol.

¹⁸ Căci cea dintâi și cea mai mare teamă a lor nu era atât cu privire la femeile, copiii, frații și rudele lor, cât mai ales pentru templul consacrat.

¹⁹ Neliniștea celor rămași în cetate nu era mai mică; erau îngrijorați că lupta era în câmp deschis.

²⁰ Când toți așteptau deznodământul, deoarece dușmanii se apropiau în linie de bătaie, cu elefanții puși la locuri potrivite și cu cavaleria așezată pe laturi,

²¹ [Iuda] Macabeul, văzând mulțimea dușmanilor apropiindu-se, armele diferite pregătite și cruzimea fiarelor, și-a ridicat mâinile spre cer și l-a invocat pe Domnul, cel care face minuni, știind că nu datorită armelor, ci din hotărârea lui li se dă

victoria celor vrednici.

²² Atunci s-a rugat astfel:

„Stăpâne, tu l-ai trimis pe îngerul tău
în timpul lui Ezechia, regele Iudeii,
și el a ucis din armata lui Senaherib
cam o sută optzeci și cinci de mii de oameni.

²³ Acum, stăpâne al cerurilor,
trimite-l pe îngerul cel bun înaintea noastră
spre teamă și teroare!

²⁴ Cu măreția brațului tău
să fie loviți cei care au venit
cu blasfemii împotriva poporului tău sfânt!”.
Cu aceste [cuvinte] și-a încheiat el [rugăciunea].

Înfrângerea și moartea lui Nicanor

²⁵ Cei care erau cu Nicanor înaintau cu [sunete] de trâmbițe și cu cântece de război.

²⁶ Cei care erau cu Iuda luptau împotriva dușmanilor [înălțând] invocații și rugăciuni.

²⁷ Cu mâinile luptând, dar în inimi rugându-se lui Dumnezeu, au doborât nu mai puțin de treizeci și cinci de mii de oameni, bucurându-se mult de arătarea lui Dumnezeu.

²⁸ Întorcându-se cu bucurie de la luptă, l-au găsit pe Nicanor îmbrăcat cu armura, căzut în luptă.

²⁹ Izbucnind un strigăt și făcându-se învălmășeală, îl binecuvântau pe Cel Atotputernic în limba părinților.

³⁰ [Iuda], cel care se dăruise mai întâi trup și suflet pentru concetățenii [săi], care își păstrase din tinerețe bunăvoința față de cei de un neam cu el, a poruncit să i se taie lui Nicanor capul și brațul din umăr și să fie duse la Ierusalim.

³¹ Ajungând acolo, i-a convocat pe conaționali și i-a pus pe preoți în fața altarului. Apoi i-a trimis după cei din fortăreață.

³² Le-a arătat capul nelegiuitului Nicanor și mâna rău-făcătorului pe care o ridicase cu aroganță împotriva casei sfinte a Celui Atotputernic.

³³ I-a tăiat nelegiuitului Nicanor limba, a poruncit să fie dată în bucăți păsărilor, iar răsplata nebuniei să fie atârnată în fața templului.

³⁴ Apoi, toți au înălțat către cer binecuvântări Domnului care se arătase și au zis: „Binecuvântat să fie cel care și-a păzit locul sfânt neprofanat!”.

³⁵ [Iuda] a atârnat capul lui Nicanor de fortăreață ca semn clar și vizibil pentru toți al ajutorului de la Domnul.

³⁶ Toți au stabilit, prin vot comun, să nu lase neînsemnată această zi, ci să o sărbătorească în a treisprezecea zi din luna a douăsprezecea – aceasta se numește Adar în limba siriacă – în ajunul zilei lui Mardoheu.

EPILOG

³⁷ Astfel s-au încheiat cele despre Nicanor și, pentru că, din acel moment, cetatea a rămas în stăpânirea evreilor, termin și eu aici povestirea mea.

³⁸ Dacă este bine alcătuită, aceasta am voit-o și eu; iar dacă este prea simplă și săracă, atât mi-a stat în putere.

³⁹ După cum este dăunător să bei numai vin și, de asemenea, numai apă, dar vinul amestecat cu apă este plăcut și aduce desfătare, tot astfel orânduirea povestirii farmecă urechile celor care o ascultă prin alcătuirea ei. Iar aici să fie sfârșitul.

© 2013 Copyright-ul textelor aparține DCB din cadrul Episcopiei de Iași; copyright-ul
concordanței aparține DCO & Salezienii Don Bosco